Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

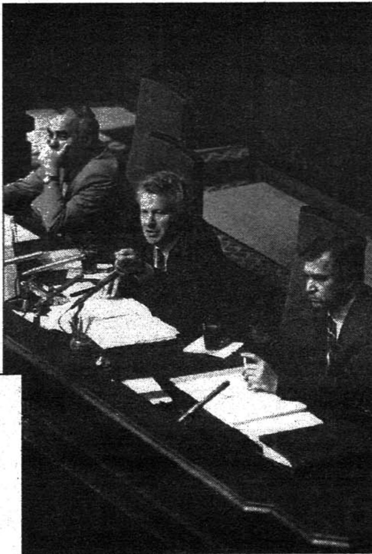
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 130 (1130) ♦ Субота, 15 липня 1995 року ♦ Ціна договірна

ЯКЩО ПЛАНЕТУ ВИЩЕ ПІДІЙМУ, ВКРАЇНА СТАНЕ ТОЧКОЮ ОПОРИ

П'ять років тому, 16 липня 1990 року, Верховна Рада нашої республіки прийняла Декларацію про державний суверенітет.

(Читайте на 2-й стор.)

Черговий сесійний марафон фінішував. Попереду — нові старти

Третя сесія Верховної Ради України розпочала свою роботу 17 січня, а завершила 14 липня. Протягом цього марафону відбулося 98 пленарних засідань (друга сесія — 57), розглянуто понад 377 питань (друга сесія — 246), прийнято 85 законів (друга сесія — 51) та 160 постанов (друга сесія — 100). Тридцять шість проектів законодавчих актів розглянуто в першому читанні.

Верховна Рада заслухала щорічну доповідь Президента України Леоніда Кучми, прийняла Постанову по звіту Кабінету міністрів України про роботу в 1994 році, ухвалила Конституційний договір між Верховною Радою та Президентом України.

Протягом третьої сесії прийнято ряд законодавчих актів щодо врегулювання політико-правової ситуації в Автономній Республіці Крим.

Розглянуто звіт Президії Верховної Ради України, відбулися парламентські слухання про стан освіти в Україні, щодо формування Державного бюджету України на 1995 рік, про реалізацію в Україні конвенції ООН «Про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок».

Зараз у постійних комісіях ведеться робота над 41 проектом законодавчих актів, прийнятих у першому читанні, та над 21 проектом, які після обговорення передано на доопрацювання.

За час роботи сесії депутатами внесено 272 запити і звернення. На пропозиції і зауваження народних депутатів надіслано 154 доручення комісіям Верховної Ради, Кабінету міністрів, міністерствам і відомствам.

Всього з початку роботи Верховної Ради нинішнього скликання відбулося 210 пленарних засідань, на яких розглянуто 782 питання, прийнято понад 160 законів і 375 постанов.

(Читайте на 3-й стор.)

Трудовим колективам підприємств металургійного комплексу України

Прийміть щирі вітання з нагоди професійного свята дня металурга. Бажаємо працівникам трудових колективів галузі, їх сім'ям міцного здоров'я і доброго настрою, оптимізму в подоланні кризи, успіхів у плідній праці на благо українського народу та зміцненні державності України.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ

Порозумілися

Учора в адміністрації Президента України Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні Вільям Міллер і глава адміністрації Президента України Дмитро Табачник підписали меморандум про взаєморозуміння між адміністрацією Президента та урядом США.

Український буфер Парижеві не потрібен

Учора Французька Республіка відзначала національне свято — День узяття Бастилії. Голова Верховної Ради Олександр Мороз привітав з цієї нагоди сенатора, голову парламентської групи французько-української дружби Франсуа Лесена, з яким зустрівся напередодні події.

Під час розмови Олександр Мороз наголошував на тому, що співпраця між нашими державами може бути плідною, оскільки наші економіки мають подібні і структури, і галузі. Франсуа Лесен у свою чергу сказав, що Франція не зацікавлена в тому, аби Україна перетворилася на буферну зону, яка може негативно вплинути на стабільність у країні та Європі. Також Франсуа Лесен запевнив, що Франція добиватиметься прийняття України до Ради Європи, і пообіцяв, що вже цього року парламент Французької Республіки ратифікує широкомасштабний договір про співробітництво наших держав (український парламент зробив це ще 1993 року).

«Інтернаціоналізм» російських демократів

Крим — територію України — дуже полюбляють лідери різного роду партій та рухів Російської Федерації. Останнім часом не раз заявляли про те, що півострів — це нačebто територія Росії, такі одіозні постаті сусідньої держави, як Костянтин Затулін, Сергій Бабурін, Едуард Лімонов, а ще раніше — Володимир Жириновський. Вони, як правило, приїздять в Автономну Республіку Крим з єдиною метою: збаламутити населення півострова.

І от учора, 14 липня, в Криму з'явився ще один гість — лідер комуністичної партії Росії, голова фракції Державної Думи РФ Геннадій Зюганов. У другій половині дня він зустрівся з громадськістю міста, влаштував прес-конференцію для журналістів. Він засудив «заговор в Беловежской Пуще», щось натякав про інтернаціоналізм, розуміючи під цим поняттям, звичайно, великодержавний російський шовінізм. Як і попередні російські, з дозволу сказать, гості, Зюганов закликав кримчан до боротьби за об'єднання з Росією не лише Криму, а й України в цілому.

Усе залежить від нас. І тільки від нас

БАГАТО хто вже забув подробиці того історичного засідання Верховної Ради. Але в пам'яті Івана Плюща, тодішнього першого заступника Голови парламенту, вони закарбувалися назавжди. Я попросив Івана Степановича розповісти про ту пам'ятну подію.

— У житті бувають моменти, коли бажання людей, і, як то кажуть, Божа воля, збігаються. Саме таким, на мою думку, став липневий день 1990 року, коли ми ухвалили Декларацію про державну незалежність України. Пригадую, тоді більш як 60 депутатів, обраних делегатами з'їзду КПРС, відбули до Москви. Отже, чисельність тих, хто міг виступити проти суверенітету України, значно зменшилася. Окрім того, депутати лівого блоку, які брали участь у пленарному засіданні, прислухалися до мене і не вважали Плюща зрадником. Вплинуло й те, що на той час Росія вже прийняла свою Декларацію про державний суверенітет.

— Іване Степановичу, багато хто вважає, що Декларацію було прийнято саме завдяки вашому головуванню на засіданні Верховної Ради.

— Я так не сказав би. Сьогодні вже покійний Володимир Антонович Івашко — тодішній Голова Верховної Ради — був високоосвіченою, гуманною людиною. Для нього також була близька ідея державності України. І коли б він не перебував на з'їзді в Москві, а вів пленарне засідання, то Декларацію було б також схвалено — я в цьому переконаний.

— Минає п'ять років з того часу. Як ви сьогодні оцінюєте факт прийняття Декларації?

— Певні сили намагаються звинувачувати нас в якомусь сепаратизмі та інших неіснуючих гріхах. І на тлі теперішніх економічних труднощів декому вдається одурювати людей. Але ж мало хто задумується над тим, що нинішній стан економіки не має нічого спільного з Декларацією. Цей документ є мрією народу, канвою, яку треба наповнювати реальним змістом. Він ніколи не втратить свого значення. І всі мають раз і назавжди зрозуміти: здобути незалежність безкровно — такий шанс історія дає лише раз. Щодо розбудови держави, виходу з економічної кризи — за все це треба питати із владних структур. І кожен має усвідомити: щоб досягнути того, що записано в Декларації, — треба десятки років. Це в тому разі, якщо увесь народ і кожен зокрема прагнутиме жити вільно й багато. А якщо відбуватиметься те, що нині, коли одні намагаються йти вперед, а інші воліють повернення старого, то доведеться нам іти до справжньої незалежності і п'ятдесят, і сто років.

Отже, треба думати і працювати. Бо щастя для нас ніхто не створить, якщо ми самі цього не зробимо.

Розмову вів Василь ТУГЛУК.

Україна житиме: наш народ уміє працювати

Віталій САЦЬКИЙ,

генеральний директор металургійного комбінату «Запоріжсталь», колишній народний депутат України:

— Коли на сесії ВР України було поставлено питання про прийняття Декларації про державну незалежність України, я голосував «за». Бо впевнений: український народ мусить мати свою незалежну державу. Нація мусить мати власне обличчя, власну економіку, власну культуру. Рано чи пізно все це буде в нас, як і в інших розвинених країнах. Бажано, певна річ, щоб на цьому дуже важкому шляху якомога менше припускалися помилок з боку вищих органів. І ще хочу сказати, що подолати такий шлях зможемо лише спільними зусиллями.

Щодо розриву економічних зв'язків підприємств України зі своїми партнерами з країн СНД, то тут припустилися недалекоглядності. Економічні зв'язки не повинні залежати від політичного ладу. Нецивілізованість поділу Союзу завдала шкоди і українській економіці, й економіці інших країн. Ось чому тепер ці зв'язки поновлюють, шукають нових шляхів до взаємовигідного співробітництва.

«Запоріжсталь» раніше отримувала матеріали з республік Союзу до 5 тисяч найменувань. Нині ми скоротили імпорт, провадимо політику першочергового завантаження українських підприємств, особливо машинобудівних заводів. Якщо раніше багато що нам робив «Уралмаш», то тепер розміщати замовлення намагаємося в Україні. Як і шукати в себе в країні потрібні матеріали.

Але для виробництва білої жерсті, яку в нас — єдиного виробника в Україні — отримують понад 120 консервних заводів країни, олово закуповуємо в Сибіру, в Якутії. Веземо також з Голландії.

Коли трішечки зазирнути в майбутнє комбінату, то воно багато в чому залежатиме від ринку дальнього зарубіжжя. Хоча почав трохи пожвавлюватися і внутрішній ринок України. Якщо до цього ми отримували звичайно 35—45 мільярдів карбованців на добу від внутрішнього споживача, то за останні тижні отримуємо до 100 мільярдів і більше. Тобто почалося деяке пожвавлення.

Якщо так підуть справи й надалі, то стане легше і жити, і працювати. І я вірю: так воно й буде.

Парламентська хроніка

КАМІНЬ СПОТИКАННЯ — КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД

Денне і вечірнє засідання 13 липня

Після перерви депутати продовжили роботу над Законом «Про внесення змін і уточнень до Закону України «Про державний бюджет на 1995 рік» у другому читанні. При постатейному обговоренні найбільше заперечень викликала стаття про скорочення надходжень від зовнішньоекономічної діяльності. Про це одразу сказав В.Носов, який запропонував обговорення розпочати із статті 2.

Ряд народних обранців запропонував вилучити з плану фінансових надходжень 7,5 трильйона карбованців внесків до бюджету від перевищення фонду споживання. Після тривалого і бурхливого обговорення ця пропозиція не знайшла підтримки в сесійному залі.

Наступна стаття викликала не менш бурхливе обговорення, бо, власне, і стосувалася запланованого скорочення надходжень від зовнішньоекономічної діяльності.

Депутат О.Вітович попросив доповідача поінформувати Верховну Раду, за рахунок чого зменшаться виплати до бюджету відповідно до цієї статті. Голова Комісії з питань бюджету М.Азаров зупинився на обгрунтуванні Кабінету міністрів, яким і пояснювалося це скорочення.

Однак депутати засумнівалися в тому, що відбудеться скорочення обсягів імпортних надходжень в Україну. На їхню думку, не може бути мови і про зниження курсу долара, оскільки для цього немає об'єктивних економічних підстав. Окрім того, виявилося, що на 540 найменувань імпортної продукції введені нульові ставки ввізного мита. Як доповідач, так і віце-прем'єр-міністр Р.Шпек, котрий відстоював позицію Кабміну, переконували депутатів, що ця обставина викликана двосторонніми угодами з Росією, іншими країнами СНД, бо, мовляв, продиктована інтересами товаровиробника, який скооперований з підприємствами у цих державах.

Однак депутати навели приклад угоди з Казахстаном, відповідно до якої нульова ставка мита запроваджується на спирт-сирець, імпортований звідти. Отож, у цьому разі є великі сумніви, що таке рішення захищає вітчизняного товаровиробника, і селян зокрема.

Після тривалих і палких дебатів депутати не погодилися скоротити надходження у бюджет відповідно до цієї статті на 16,4 трильйона карбованців. Таким чином, доходна частина бюджету зросла на цю суму.

Чимало питань у депутатів виникло після того, як вони дізналися про те, на які цілі використовується резервний фонд Кабінету міністрів. Опісля затвердження закону в другому читанні вони доручили відповідним комісіям Верховної Ради підготувати положення про це джерело фінансування державних видатків.

Безумовно, обговорення законопроекту показало, що в деяких площинах «ліві» і «праві» мають точки стику. Правда, вже наступне питання порядку денного знову розвело їх у різні табори. Однак розбіжність поглядів на формування Конституційного суду важко назвати ідеологічною, а тому потрібні й інші критерії оцінки позиції різних депутатських груп. Окрім того, підтримала Голову Верховної Ради, який запропонував приступити до формування «третейського» суду, і частина депутатів, що підписали Конституційну угоду.

Проте, скажімо, О.Лавринович, виступаючи від імені фракції Руху, заявив, що «сьогодні не хотілося б, щоб Конституційний суд з верховного арбітра перетворився на інструмент політичної боротьби». Його думку продовжив керівник депутатської групи «Державність» І.Юхновський, сказавши: «Конституційний суд, коли в країні немає Конституції, буде джерелом вічних суперечок у державі».

(У цьому місці все-таки хочеться зробити невеличку ремарку. В Росії прийнято нову Конституцію, сформовано новий Конституційний суд. І одразу на його адресу надійшло понад півсотні заяв щодо правомірності тих чи тих правових актів. Отож, на мій погляд, у країнах молодих демократій Конституційний суд тривалий час буде арбітром у суперечках різних гілок влади, громадян і держави. Мало того, чим довшою буде його відсутність в Україні, тим важче долатиметься правовий хаос. І ситуація довкола рішення про відставку Генерального прокурора — яскравий приклад).

Саме тому, напевне, перший всенародно обраний Президент України Леонід Кравчук у виступі підкреслив: «Ті, хто голосував за Конституційну угоду і бачив, що наявність Конституційного суду в угоді є принциповим елементом і засобом розв'язання усіх проблем, які будуть виникати, мають бути послідовними. І коли б голосування не стосувалося процедури, я б запропонував голосувати поіменно. Щоб усі побачили, хто є хто. Тому що це питання принципове... Без Конституційного суду ні Верховна Рада, ні Президент, ні виконавча влада не зможуть забезпечити виконання Конституційної угоди...»

А народний депутат Валентин Симоненко вважає: «Потрібен орган, який був би стабілізатором. Стабільність — ось що головне і визначальне для будь-якої держави... Саме тому і треба обрати Конституційний суд».

Отож, здоровий глузд переміг, і претенденти на звання членів Конституційного суду відповіли на запитання народних обранців. У списки для таємного голосування були внесені кандидатури: І.Ємця — для призначення на посаду заступника голови Конституційного суду, П.Євграфова, В.Кононенка, А.Корнєєва, О.Мироненка, В.Розенка, В.Яценка — для обрання членами Конституційного суду.

Підсумки таємного голосування сесія розглянула учора.

Народні депутати, окрім того, прийняли ряд інших законодавчих актів.

Володимир КОРОЛЮК.

Ранкове засідання 14 липня

Судячи з переліку питань, запропонованих до розгляду на пленарному засіданні (а їх більше 10), народним депутатам навряд чи вдасться подолати цей бар'єр. Адже серед них такі непрості, як слухання в другому читанні законопроекту «Про фінансово-промислові групи в Україні», «Про особливості приватизації майна в АПК» та ряд інших.

На ранковому засіданні депутати встигли ще розглянути питання «Про зауваження Президента України до Закону України «Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України з метою збільшення доходів бюджету і посилення соціального захисту населення», «Про формування Конституційного суду України» та ратифікація угоди між Україною і США.

Щодо першого питання, то депутати внесли в закон доповнення, згідно з якими ліквідовано всі пільги на акцизний збір, мито і тому подібне під час ввезення товарів в Україну. Таким правом користуватимуться лише підприємства, які ввозять сировину.

Визнано такими, що не відбулися, вибори членів Конституційного суду. Передусім тому, що, як виявилося, лише 206 депутатів напередодні взяли бюлетені для голосування, а голосувало взагалі лише 193 депутати. Тому вибори, очевидно, відбудуться аж у вересні. Серед пропозицій, які лунали в залі, була і така: провести розслідування цього інциденту та покарати винних. Однак вона не набрала необхідної кількості голосів.

Без довгого обговорювання депутати ратифікували угоду зі США і приступили до розгляду питання «Про постанову Верховної Ради України «Про підсумки роботи спільної депутатської слідчої комісії ВР України з перевірки діяльності Генеральної прокуратури України».

Василь ТУГЛУК.

* * *

Виконання обов'язків Генерального прокурора України покладено на народного депутата України Геннадія Васильєва, який при рейтинговому голосуванні набрав найбільшу кількість голосів з трьох претендентів. Президенту України запропоновано до 1 вересня цього року подати кандидатуру на посаду Генерального прокурора. Таке рішення прийняте Верховною Радою України на пленарному засіданні 14 липня.

Олександр (Олесь) Терентійович ГОНЧАР

Від Кабінету міністрів України

Кабінет міністрів України з глибоким сумом сповіщає, що 14 липня 1995 р. після тривалої і тяжкої хвороби помер видатний український письменник, громадський і культурний діяч, академік Національної академії наук України, Герой Соціалістичної Праці — Олександр (Олесь) Терентійович ГОНЧАР.

Від Комісії по організації похорону О.Т.Гончара

Труна з тілом О.Т.Гончара встановлена у клубі Кабінету міністрів України по вул.Інститутській, 7.

Для прощання з покійним О.Т.Гончаром відкрито доступ 17 липня 1995 року від 10 години 30 хвилин ранку до 12 години. Винос тіла о 12 годині 30 хвилин. Похорон відбудеться на Байковому кладовищі о 13 годині.

Прийшла трагічна звістка: помер Олесь Терентійович Гончар, видатний письменник і громадський діяч, який жив і писав за законами совісті. Ми сумуємо разом з вами, шановні читачі.

Черговий сесійний марафон фінішував. Попереду — нові старти

Як ви оцінюєте підсумки третьої сесії? З таким запитанням ми звернулися до голів комісій, керівників фракцій, народних депутатів України

Захищали людей, як могли

Юрій БУЗДУГАН, голова постійної Комісії з питань соціальної політики та праці:

— Хотілося б записати в актив комісії і всієї Верховної Ради послідовність у відстоюванні інтересів людей, особливо бідних верств, у результаті чого було прийнято ряд значущих документів щодо захисту населення і знято попередній уряд.

Другою великою перемогою комісії вважаю те, що незважаючи на шалений опір уряду, ми прийняли Закон про оплату праці, нехай і компромісний. Певні зрушення вдалося зробити і в напрямі захисту прав споживачів.

Однак багато чого і не вдалося.

Торік у державному бюджеті на всю соціальну сферу було передбачено 39 відсотків коштів. У цьогорічному бюджеті на це виділяється 38 відсотків, а наторік, згідно з бюджетною резолюцією, лише 35. І це під гаслами підсилення соціальної орієнтації бюджету.

Найголовнішим програшем під час затвердження бюджету вважаю те, що, незважаючи на наші заперечення, зроблено це було без встановлення межі забезпеченості.

Пенсійне забезпечення погіршується, особливо після того, коли Звягільський забрав Пенсійний фонд до держбюджету. До того співвідношення середньої пенсії до середньої зарплати становило 61 відсоток. А зараз — 27 відсотків. Одна з причин — несплата внесків до пенсійного фонду підприємствами. А натомість Верховна Рада, незважаючи на опір нашої комісії, за поданням уряду списує підприємствам борги. Сьогодні багато хто цих внесків не платить взагалі. Друга причина — пенсійні гроші витрачаються не за призначенням. Як, скажіть, за цього підвищити людям пенсії?

Третій наш програш, закладений, щоправда, ще на минулій сесії, пов'язаний із нашою податковою політикою, у результаті якої почали оподатковувати усіх гамузом, у тому числі й інвалідів, позбавивши їх пільг. Якщо не вживемо негайних заходів, то їхнє, край потрібне виробництво, загубимо. Неодноразові наші спроби виправити ситуацію нічого втішного не принесли.

І нарешті, черговий програш пов'язаний із комунальними доплатами — за газ, електроенергію тощо. Плата за комунальні послуги й квартирні перевищує середню заробітну плату. Наша комісія тут також виявилася безсилою, а після підписання Конституційного договору ми втратили навіть теоретичну можливість впливати на ситуацію.

Крига скресла

Олег ТАРАНОВ, голова Комісії з питань економічної політики і управління народним господарством:

— Підбиваючи підсумки третьої сесії, я не можу висловити задоволення кількістю прийнятих законів економічного характеру. Однак можна відзначити, що крига скресла, бо прийнято, скажімо, 17 законів, підготовлених нашою Комісією. Аналогічну кількість — мені важко назвати, скільки точно, — підготовлено Комісією з питань фінансів і банківської діяльності. Це закони з питань приватизації, оренди, про фінансово-промислові групи, концепції ринку цінних паперів і т.д.

Тобто можна сказати: попри те, що було багато метушні довкола політичних питань, блок економічних законів був розроблений і прийнятий. А це означає, що законодавче забезпечення економічних реформ в Україні набирає необхідного прискорення.

Сергій СОБОЛЄВ, координатор депутатської групи «Реформи»:

— Я хотів би нагадати, що з 1995 року набрав чинності Закон про податок на прибуток підприємств. Він проходив дуже тяжко, але все-таки завдяки позиції багатьох членів нашої групи, які працюють у Комісії з питань фінансів і банківської діяльності, завдяки парламентові в цілому цей закон було прийнято і розроблено положення про його застосування. Це — один з перших податкових законів, який дуже критикували, але який обминути важко.

Другий важливий принциповий момент це — бюджет держави. І хоча він починав реалізовуватись тяжко і має також ряд недоліків, це — один з найбільш реальних бюджетів останніми роками.

Інший принциповий момент — боротьба, яка розгорнулася спершу довкола Указу Президента про фінансово-промислові групи, а потім — довкола аналогічного проекту Закону. Відбулося суттєве переосмислення депутатами того, що фінансово-промислові групи не можуть створюватися задля надання чергової порції пільг, вони мають існувати як інституції, котрі дають змогу поєднати фінансовий і промисловий капітал.

Наступний блок, який я виділив би, це — блок законів, що регулюють ринок цінних паперів, а також стосуються процесів приватизації. Важливо те, що на відміну від першої і другої сесій, на яких спершу пропонували зупинити процеси приватизації, нині використалізовуються ідеї, які допоможуть прискорити реформування власності.

А якщо давати оцінку сесії в цілому, то треба визнати, що вона стала переломною в тому плані, що були закладені основи, які створили передумови для руху вперед. Найбільш суттєві речі — проголосовані. Інша справа, то Президент накладає вето, то на друге читання вноситься інший, по суті, законопроект, — але парламент проголосив: у цій державі не повинно бути підприємств, які існують в умовах пільгового оподаткування, а тому не можна зібрати податки, сформувати бюджет, захистити власного товаровиробника. Це, я вважаю, — суттєва перемога реформістських сил.

Прелюдія розіграна, а драма ще попереду

Владислав НОСОВ, член Комісії з питань бюджету:

— Що стосується оцінки зробленого на третій сесії з політичних проблем, то позитивне є в тому, що ми прийнятими документами зберегли спокій у країні, уникли відкритого силового протистояння як на регіональному рівні (маю на увазі Крим), так і між владними структурами.

Однак з багатьох інших позицій у мене буде негативна оцінка.

Мені прикро бачити те, що відбувається з прийняттям Конституційної угоди, яка фактично підміняє чинну Конституцію і введена в дію неконституційним шляхом. Я з самого початку виступав проти такої форми прийняття Закону про владу, наполягав, щоб були внесені зміни й доповнення до чинної Конституції, щоб ми жили і діяли тільки в правовому полі.

Зараз Верховна Рада фактично позбавлена, згідно з цією Конституційною угодою та Законом про владу, можливості контролювати дії уряду. Це найбільш хитра зачіпка, яка там закладена. Крім того, в ній ясно читається ідея зруйнувати роботу Верховної Ради через систему накладення вето на закони, прийняті нашим парламентом. Адже нині повторне рішення потрібно приймати двома третинами голосів, чого ніколи не буде. Це просто руйнуватиме діяльність законодавчого органу, дасть можливість звалювати на нього всі гріхи.

Нікуди не годиться й система формування Конституційного суду, яка закладена в тій же антиконституційній угоді. Конституцією передбачено, що Президент України пропонує кандидатури, а Верховна Рада їх затверджує. Саме так і потрібно робити. Угодою ж закладений інший механізм. Якщо ми створимо на неконституційних принципах Конституційний суд, то як же він буде приймати рішення? Я не виключаю хитрої ідеї сформувати таким чином Конституційний суд, щоб він був зв'язаний тим, що він сам нелегітимно обраний, і тоді він буде змушений захищати Конституційну угоду. Але це не є правовими діями і саме тому кажу, що мені дуже прикро бачити, що в Україні державності ніколи не було, немає і не знаю, коли вона з'явиться, оскільки державність повинна мати самообмеженість, самодисципліну, передовсім правову. Коли вищий орган — Верховна Рада, глава виконавчої влади творять отаку справу з Конституцією, то нічого доброго з цього не вийде.

Упевнений, що коли Президент одержав такі права й повноваження, буде весь час затягуватися, відкладатися прийняття нової Конституції. Уже чув, що готується й новий сюрприз, хоч його неважко було передбачити: у текст Конституції, що готується, вмонтувати нинішній Закон про владу. І тоді буде не що інше, як диктаторський режим.

Як ми бачимо, одне порушення Конституції тягне за собою інше, інше й інше. Якщо Президент дозволяє собі переступати через Основний Закон, тоді й інші це зможуть робити. Розбещеність посадових осіб — це найгірше й найстрашніше, що відбувається в нас в Україні. Я казав і ще повторюю: прелюдія розіграна, а драма ще попереду.

Коли порушення стають нормою

Петро ШЕЙКО, голова Комісії з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів:

— Якщо виходити з точки зору нормальної людської логіки, то третя сесія Верховної Ради України мала б працювати чіткіше, ефективніше, з меншими збоями, ніж, наприклад, друга чи перша. Насправді ж ми бачимо явний регрес, а порушення Регламенту стало вже нормою. Згадаймо хоча б обговорення на пленарному засіданні питання щодо Генеральної прокуратури. Сесійний зал цього дня перетворився, так би мовити, в цирк. І це не перший випадок. Звідки все це йде? Передусім від порушення Регламенту. Як наслідок, депутати, у яких точка зору не збігається з тією, що її прагне відстояти головуючий, без запрошення виходять до трибуни, чи, як то кажуть, окуповують її. Звичайно, я не схвалюю такі дії народних обранців, але, з другого боку, як домогтися іншими методами, щоб тебе вислухали?!

Друге, що заважає в роботі, це низька активність депутатів. І хоча ми щотижня перевіряємо, хто і скільки засідань пропустив, звертаємось до голів інших комісій, однак засоби нашого впливу чітко обмежені Регламентом. Треба також врахувати, що понад 80 депутатів не перейшли на основну роботу у Верховну Раду. Вони, звичайно, більше свого часу віддають основній роботі, хоча й писали заяви перед балотуванням, що зобов'язуються перейти працювати у парламент.

Щодо умов праці, то вони у парламентаріїв поліпшуються, було б лише бажання працювати.

У цілому ж, якщо наступна сесія працюватиме так, як третя, то багато ми не досягнемо і доведеться вибирати — або продуктивна робота, або поступатись місцем іншим.

У номер

● *Київ*

Заходові важко зрозуміти нас. Але потрібно

У рамках недавнього офіційного візиту урядової делегації України до ФРН відбулися зустрічі та консультації міністра охорони навколишнього середовища та ядерної безпеки України Юрія Костенка.

Міністр повідомив, що основною темою переговорів була проблема Чорнобильської АЕС. Відбувся обмін думками щодо непорозумінь, які постали у зв'язку з технічними пропозиціями німецьких фірм з будівництва в Україні альтернативної теплової електростанції.

Заходові важко зрозуміти, зазначив Ю.Костенко, чому ми наполягаємо на своїй програмі закриття ЧАЕС. Доводиться вести роз'яснювальну роботу, одним з результатів якої стала попередня домовленість про те, що компанії «АВВ» та «Сіменс» шукатимуть спільного проекту нової станції.

● *Сімферополь*

Не згодні з рішеннями ВР Криму

Фракція кримського парламенту «Республіка» виступила з заявою «в зв'язку з грубим порушенням процедурних і етичних норм під час обрання нинішнього складу президії Верховної Ради Криму». «Республіка» заявила, що вона не брала участі у процесі формування й обрання даної президії і не братиме участі в її діяльності, й запропонувала депутатам, які поділяють думку фракції, підтримати її позицію.

Про відмову брати участь у роботі нинішнього складу керівного органу кримського парламенту заявив член президії, голова постійної комісії з екології, раціонального природокористування і земельних питань Юрій Кочегаров. Одночасно він заявив про свій вихід із складу Конституційної комісії і комісії ВР Криму з контролю за приватизацією.

● *Харків*

Зафіксовано несанкціоновані скиди

У результаті аварії на харківських каналізаційних спорудах склалася напружена екологічна ситуація, повідомило Мінекобезпеки.

Наявні у стічних водах патогенні мікроорганізми (стафілокок, сальмонела тощо) можуть призвести до спалаху інфекційних захворювань. Аби запобігти біді, створюється тимчасова система біологічного очищення стічних вод міста. Вживаються заходи з недопущення несанкціонованих скидів стічних вод, бо, як зазначив міністр охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України Ю.Костенко, є припущення, що певні підприємства та організації регіону, скориставшись аварією, позбуваються відходів виробництва.

Водночас голова Харківської облдміністрації О.Масельський звернувся до населення з проханням по можливості залишити на певний час місто.

У комісіях Верховної Ради України

Голова **Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією** Григорій Омельченко зустрівся з Надзвичайним і Повноважним послом Чеської Республіки в Україні Павелом Маша на його прохання. Йшлося про необхідність підписання між двома державами Договору про надання правової допомоги. Обговорювалися також різні аспекти боротьби з міжнародною корупцією і організованою злочинністю, насамперед контрабандою наркотиків, зброї, міжнародною автомафією.

Григорій Омельченко і Павел Маша домовилися про співпрацю Комісії Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією та аналогічною комісією парламенту Чеської Республіки.

На засіданні **Комісії у закордонних справах і зв'язках з СНД** заслухано главу делегації експертів України, посла з особливих доручень В. Василенка про хід українсько-румунських переговорів стосовно розробки політичного договору між Україною та Румунією.

Слухання проводиться у зв'язку із запитом групи депутатів, стурбованих ходом переговорів й антиукраїнською активністю деяких румунських політичних сил, з боку яких висуваються територіальні претензії до України.

Народні депутати України у ході обговорення проблеми підтримали лінію української делегації на переговорах. Підкреслювалось, що політичний договір можливий лише за умови недоторканості існуючого кордону між обома державами та про недопустимість територіальних претензій у майбутньому.

Прес-служба Верховної Ради України.

Людина тижня

Євген СУПРУНЮК: «Усю свою роботу кримський парламент має будувати виходячи із законодавства України»

Прихильники колишнього голови ВР автономії Сергія Цекова постійно сверджували, що коли він піде у відставку, то обрати нового буде неможливо — не вистачить голосів. Та за обрання головою Євгена Супрунюка висловилися 58 депутатів (потрібний мінімум — 50) із 98. Як уже повідомлено, цього тижня обрано трьох нових заступників голови і сформовано нову президію ВР Криму.

Отже, хто такий Євген Супрунюк? Йому немає й сорока років. Народився 25 вересня 1955 року у Туапсе Краснодарського краю. Росіянин. Безпартійний. 1965 року разом з батьками переїхав до Криму, в Джанкой. Після закінчення середньої школи вчився на курсах ДТСААФ і працював автослюсарем. Відтак — служба в армії. Після звільнення у запас вступив на службу до органів внутрішніх справ, де пройшов шлях від рядового пожежника до полковника, начальника управління державної пожежної охорони Головного управління МВС України в Криму. Закінчив три вузи: Дніпропетровський інженерно-будівельний інститут, Вищу інженерно-технічну школу МВС і слідчо-прокурорський факультет юридичного інституту Одеського університету. Одружений, має чотирьох синів.

Дружина Олена Євгенівна — журналіст, працює кореспондентом сімферопольської міської газети «Южная столица».

Євген Володимирович — центрист. І хоча входив до парламентської фракції «Аграрії», по суті мало працював у ній, бо вважає себе незалежним депутатом. Має повагу серед особового складу очолюваного ним управління. Під безпосереднім керівництвом Супрунюка були, зокрема, погашені дві величезні пожежі: на лісовому масиві в Ялті влітку 1993 і влітку 1994 років.

Після обрання головою парламенту Євген Супрунюк пообіцяв повністю повернути Автономну Республіку Крим у правове поле України. Він вважає, що надалі всю свою роботу очолювана ним ВР Криму має будувати, виходячи із законодавства України. Це саме Євген Супрунюк підтвердив 12 липня під час зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою і 13 липня — з Головою ВР України Олександром Морозом.

Скандал тижня

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

ЩЕ НАМ ТІЄЇ... БРАКУВАЛО,

або Чому Едуардові Гурвіцу імпонує Катерина II

Уточнимо одразу: листа написали козаки не запорозькі, а полтавські. І написали його не в сатирично-гумористичному, а в цілком серйозному, діловому тоні. Хоча гнівних ноток у ньому аж ніяк не менше. І, нарешті, привід для написання листа, про який ідеться, дещо інший, ніж для появи отого, історичного.

У даному разі полтавські козаки долучилися до дискусії, яка не на жарт розгорілася в Одесі й навіть виплеснулася, як бачимо, за її межі. А виникла ота дискусія, що переросла, по суті, в скандал, з приводу рішення Одеської міськради про повернення декотрим вулицям міста колишніх, тобто первинних назв. Та перенесення пам'ятника морякам-потьомкінцям і відновлення на тому місці пам'ятника Катерині II. Так-так, отієї самої, що, за словами Т.Шевченка, «доконала вдову сиротину», себто — нашу Україну. Ту, що зруйнувала-спалила Запорозьку Січ, остаточно закріпачила український народ, що нищила-викорінювала нашу мову й культуру. Власне, коли бути точним, то пам'ятник отой не тільки їй одній, а й іншим головним засновникам Одеси. Бо навколо центральної статуї імператриці було розміщено й статуї тих, хто брав безпосередню участь у спорудженні міста. І з'явився ансамбль на одній з центральних площ у зв'язку із святкуванням 100-річного ювілею Одеси. Та простояв недовго: після перевороту 1917 року більшовики замінили його спочатку погрудцям, а потім — статуєю К.Маркса. А ще пізніше на постаменті з'явилася скульптурна група моряків-потьомкінців. І тепер цей монумент вирішено перенести в інше місце, а в центрі міста відновити давній пам'ятник — більшість фрагментів композиції збереглася в місцевих музеях.

Тепер в Одесі важко знайти громадську організацію, яка не висловилася б з даного приводу. Причому пристрасті так розпалилися, що дійшло до взаємних образ та навішування ярликів. Декотрі твердять, що відновлення пам'ятника — це образа національних почуттів українців, декотрі — що це відновлення історичної справедливості. І ось до «боїв» місцевого значення долучилися ще полтавські козаки. Віддавши належне Катерині II як «кацапській шльондрі», що поглумилася над українським народом, полтавці вимагають не допустити відновлення пам'ятника.

Мер Одеси, народний депутат України Едуард Гурвіц на цього листа відреагував так:

— Коли я був у Полтаві, то там мені показували пам'ятник, споруджений на честь перемоги Росії над шведами та військом Івана Мазепи. Тисячі українців було потім (та й до того) знищено за так звану «зраду» Мазепи. Щоби їхні потомки запам'ятали і боялися. А пам'ятник стоїть.

А Одесу було закладено на березі Чорного моря за велінням і в роки царювання Катерини II. Стоять же на наших площах граф Воронцов, дюк де Рішельє — і нікого не ображають своєю належністю до історії. Пам'ятник Катерині II та її сподвижникам було споруджено на честь столітнього ювілею міста — а більшовики хотіли переписати історію. Цього, однак, нікому не вдасться. Отож пам'ятник має стояти там, де він і стояв.

Додам: поки що йдеться лише про рішення міськради, а скільки пристрастей! Що ж буде, коли дійде справді до відновлення пам'ятника? Не будемо, проте, загадувати наперед: для цього потрібні ще й час, і немалі кошти. А там, дивись, опоненти, може бути, дійдуть якоїсь згоди. У наш час великих змін, в тім числі й у людській свідомості, все можливе.

Одеса.

З приводу рішення Одеської міськради виступило із заявою центральне правління Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Т. Шевченка. Воно розцінює цей акт як свідому наругу над українським народом і його гідністю. «Встановлення пам'ятника в незалежній Україні, — йдеться у заяві, — заклятому ворогові українського народу, душителеві нашої мови та культури, людині, за вказівкою якої було зруйновано Запорозьку Січ, стоїть поза межами здорового глузду і викликає глибоке обурення».

Центральне правління Товариства категорично протестує проти відновлення на терені України пам'ятника представниці окупаційної влади Катерині II і вимагає скасувати ухвалу Одеської міськради, продиктовану «п'ятою колоною» в Україні.

Сюрприз тижня

Наталка ФІЦИЧ, «Голос України»

БОЖА МАТИ З УКРАЇНОЮ

З маленької почорнілої ікони дивляться на людей дивовижної сили очі Божої Матері. Оповідають, що ті очі випромінюють незвичайне світло, яке не раз зціляло людей. Це справді чудотворна ікона, бо щоразу, приходячи в Україну, вона наче намагається відвернути лихо й оберегти українську землю. І тепер, у цей непростий час, вона прагне скріпити наш народ духовним єднанням.

Після багатьох років на чужині ікона Охтирської Божої Матері знову в Україні. Урочиста церемонія передання її відбулася вчора в Києві. Це стало можливе завдяки старанням єпископа Олтеріо (Торонто, Канада) Романа Даниляка, головного редактора «Українсько-Канадського вісника» Юрія Москаля та посередництва Національної комісії з питань повернення в Україну культурних цінностей при Кабінеті міністрів України. Символом єднання українського народу назвав Борис Олійник передання чудотворної ікони Божої Матері до Фонду культури.

Незвичайна доля судилася цій іконі. Вперше вона явилася священикові Покровської церкви міста Охтирки Харківської єпархії Данилові Васильєву. Ця ікона відтворює видіння, що його бачила Діва Марія, про страдницьку долю свого майбутнього сина Ісуса Христа. Незвичайної краси ікона вражає сучасників глибиною і змістовністю, це справжній шедевр українського Ренесансу.

Три роки чудотворна ікона була у священика, який потім передав її до Покровської церкви Охтирки. Згодом образ Божої Матері перейшов у власність Охтирського монастиря, ліквідованого в революційні роки, а образ звідти передали до Харківської картинної галереї. В роки другої світової війни галерею пограбували німці, а ікону було вивезено до Будапешта, де її й придбали відомі українські меценати Ольга та Микола Колянківські. Мріяли вони повернути святий образ Божої Матері в Україну, але сталося це лише через багато років.

Тенденції тижня

Чи діждемося Піночета?

«Піночета кияни не хочуть» — так звався один із прес- релізів центру «Демократичні ініціативи» за результатами опитування киян у січні цього року. Ці ж запитання «синдрому Піночета» у масовій свідомості було порушено й під час опитування, що його центр провадив у червні. Разом методом стандартизованого інтерв'ю, як і в січні, опитано 430 киян, які за своїми соціально-демографічними характеристиками представляють доросле населення столиці.

РЕЗУЛЬТАТИ засвідчили істотні зрушення у громадській думці киян, очевидне зростання авторитарних настроїв. Якщо в січні ідея пришестя «українського Піночета» була серед киян доволі непопулярна, то тепер «за» і «проти» приблизно порівну. На запитання «Чи згодні ви з думкою, що на період виходу з кризи потрібне авторитарне правління (типу Піночета)?» в січні й червні відповіли «так» 25 і 34%, «ні» — 52 і 37%, «важко сказати» — 23 і 29%.

Підтвердилася залежність схильності до авторитаризму від статі: у січні за авторитарне правління висловилися по 29% чоловіків і жінок, а у червні вже 42% чоловіків (35% — проти) і лише 27% жінок (39% — проти).

А от за віком відбулися певні зрушення: більша підтримка авторитаризму змістилася зі старших вікових категорій на молодші.

Найбільш істотні зміни відбулися у зв'язку з політичними уподобаннями. Якщо у січневому опитуванні єдиними, хто виступив за авторитарний тип правління, були прихильники соціалістів і комуністів (щоправда, й прихильники націонал-радикалів, але їх надто мало, щоб робити певні висновки), то тепер ситуація протилежна: авторитарне правління підтримали б насамперед прихильники націонал-демократів (45% — за, 36% — проти). А от позиції прихильників соціалістів і комуністів поділилися навпіл (у січні було 52% за, 41% проти; у червні 39% за, 42% проти). Проти «піночетизму» висловилися лише ті, хто підтримує соціал-демократів, а також безпартійних політиків.

Дослідження виявило й більш фундаментальні закономірності зростання підтримки населенням авторитарної влади. Це насамперед ставлення до проведення у суспільстві ринкових перетворень. Серед тих, хто виступає за швидкий перехід до ринку, розпуск парламенту підтримали б 66%, ні — 14%; серед прихильників поступового переходу до ринку за і проти цього відповідно 53% і 17%, а от серед тих, хто обстоює повернення до державної економіки, цю акцію підтримали б лише 31%, а 41% виступили проти. Не випадково серед прибічників різних політичних напрямків єдиними, хто обрав сторону парламенту, були прихильники соціалістів і комуністів.

Отже, корінні причини зростання в суспільстві авторитарних настроїв — це не особисті симпатії до Президента, а нездатність представницьких органів провадити економічні перетворення. На тлі зафіксованого в соціологічних дослідженнях зростання в суспільстві рейтингу силових структур (Збройних Сил і Служби безпеки) поширення настроїв на користь «українського Піночета» видається надто небезпечним.

Прес-служба «ДІ».

Вернісаж тижня

Дмитро СТЕПОВЕНКО, журналіст

ФРАНЧУКОВІ НЕБЕСНІ ГОНИ

ЦЬОГО тижня в культурно-просвітницькому центрі «Український дім» відбулась персональна виставка талановитого художника Валерія Франчука.

Це двадцять п'ята виставка митця (перша була 1983 року) і п'ята персональна. Якщо послідкувати за творами, що виставлялися на вернісажах, то можна помітити: кожна наступна — то крок уперед, то новий мазок і нове слово.

Мистецтвознавці відзначають нестримний динамізм його картин. У кожній — порух, вихор, збудження, збурення, неспокій. То свого роду — знак нашого розбурханого часу. Ця невгамовність, вириваючись із душі, лягає на полотно то контрастними мазками (світло—тіні), то стрімкістю і тривожністю ліній, то якимось внутрішнім смутком. Вслухаймося лишень у назви: «Пройди безвихідь», «Проти вітру», «До світла», «Тривожна звістка», «Свята печаль». Його картини — автобіографічні. «Мій шлях» — такий гострокутний, негостинний простір, лише вітер і самотність, і мольберт та недописані картини, і прив'ялі квіти біля них. А вдалині — хрест Господній, а з-за обрію — світло, що манить і зігріває. Або — «Світлоокий безумець»: на баскому коні рвійно мчить вершник — чи битися з вітряками на обрії, чи піймати мрію, що втікає від нього так само стрімко?

А емблемою виставки, як і всієї творчості Валерія Франчука, я б назвав «Небесні гони». У ніжних синьо-білих тонах — не то коні, не то хмари, не то промені чи анголи — у нестримному герці метаються, шукають шляху, як шукає виходу переповнена неспокоєм творчості душа митця.

Після виставки кілька творів Валерія Франчука підуть у приватні колекції — подобаються вони людям. Шкода, що їх не має змоги придбати якийсь український музей, аби увійшли в історію. Вони того варті.

Ліцензування тижня

Роман ВАТРИЧ, журналіст

Навчальні заклади, які мають право...

ЗАВЕРШИВСЯ термін ліцензування навчальних закладів, незалежно від форм власності, на право освітянської діяльності згідно з постановою Кабміну від 5 квітня 1995 року «Про порядок створення, реорганізації і ліквідації навчально-виховних закладів».

За результатами поглибленої акредитації та визначення рейтингу, як повідомили нам у прес-центрі Міносвіти, 679 вищим навчальним закладам надано автономію за IV рівнем стосовно організації навчального процесу, підготовки науково-педагогічних кадрів, визначення напрямів фінансово-господарської діяльності тощо. Статус класичного університету надано двом провідним вузам нашої держави — Київському національному університетові імені Т. Шевченка й Національному технічному університетові України «Київський політехнічний інститут». Університетів галузевого або певного спрямування — 43, академій — 29 вищих навчальних закладів.

Не підтверджено статус 21 коледжу, лише умовно атестовано 8 технікумів і училищ, а 12 закладам освіти взагалі відмовлено в наданні ліцензії.

Водночас ліцензовано 109 освітянських закладів, які засновано на недержавній формі власності. Зокрема, Міжнародний Соломонів університет, Міжнародний науково-технічний університет, філіал Міжнародного Християнського університету (м. Відень) при Київському державному економічному університеті, Міжнародний університет фінансів — усі вони розташовані в Києві, а також Міжнародний Слов'янський університет, що працює в Харкові.

Цього року відмовлено у видачі ліцензії 11 навчальним закладам недержавної форми власності. А також зупинено дію ліцензій, виданих свого часу Тернопільському експериментальному інститутові педагогічної освіти і Донецькому відкритому університетові, а ще десять навчальних закладів попереджено стосовно порушення ними умов, передбачених ліцензуванням.

Отже, ті заклади, які не мають спеціального дозволу на проведення освітянської діяльності, повинні її припинити, бо інакше матимуть стосунки з правоохоронними органами як порушники закону.

Сергій ВУСАТИЙ, журналіст

Рандеву тижня

ВЕЧІРНЄ САФАРІ

У КАФЕШЦІ готелю «Мир» звіряють годинники ділки та діляги, підприємці та їхні охоронці. Кілька столиків перед стойкою бару — ото і все кафе. З наближенням сутінків, проте, кафешка ніби оживає — якоїсь миті помічаєш геть-чисто жіноче оточення. Послідкуєш за ними і переконуєшся: вони усі на щось очікують. На що ж, власне?

— Та хіба їх розбереш, — говорить спортивної статури хлопець, котрий, за чутками, замінив старого швейцара готелю. — У кожної з джульєтт свій інтерес. Втім, на шекспірівську героїню вони не тягнуть. Не той коленкор...

Під коленкором, як з'ясувалось, мій співрозмовник мав на увазі пристрасть сучасної джульєтти до пошуку власної ніші на ринку пікантних послуг. З перемінним успіхом, але це вдається зараз багатьом. Конкуренції, яка спостерігається на Заході, на вітчизняному ринку ще не видно. На думку мого несподіваного «експерта», це тому, що його учасники ще не встигли «напакуватися», тобто капіталізуватися, звідси і деяка дезорганізація. Хоча дечого вже добилися завдяки стійкому попиту. Незважаючи на відсутність трудових книжок і профспілкових відпусток, у прихованому безробітті цей ринок важко запідозрити. Тут працюють, як кажуть, і старе, і мале. Залежно від клієнтури і щоденного заробітку, джульєтти здебільшого в очах клієнтури діляться на два табори. До «морковок» відносять тих, чия такса коливається в межах 5—10 доларів, хто не має сталої клієнтури і закріпленого спального місця в готелі. Як правило, це сезонниці — школярки на канікулах або «подорожниці» з досвідом роботи на автомобільних трасах. Перед відкриттям казино і ресторанів саме вони випивають дві-три чашки кави з цигаркою в надії одержати вигідного клієнта. У них це називається «сафарі», що на звичайній мові означає «полювання». Певно тому, що інакше як «бик», «самець», «зубр» вони клієнтів проміж себе не величають.

Зовсім інші — «бджоли», які одержали це прізвисько за професійну майстерність, високу продуктивність праці і відповідно доходи на важкій стезі ринку пікантних послуг. Вони опанували десяток-другий словосполучень котроїсь з іноземних мов і, звісно, віддають перевагу контактам з іноземцями. Їхній заробіток (за таксі 80—150 доларів з клієнта) становить 300 і більше доларів на добу. Від «морковок» вони відрізняються приблизно так, як автомобіль «Запорожець» від «Мазди», що породжує нездорові стосунки в їхньому середовищі. «Бджоли» виходять на сафарі у вечірніх сукнях, залишаючи за собою тонкий запах французьких парфумів. На відміну від «морковок» вони нічого не чекають. Навпаки, очікують на них. Хоча вони рідко спізнюються до вже засервірованого столика на двох ресторану або просто до під'їзду казино. Вони гребують товарами вітчизняного виробництва і самотністю. І здатні «вжалити», якщо ви поведетеся некоректно. Мій співбесідник запропонував це перевірити, кивнувши в бік однієї шикарної молодої жінки. Я ризикнув.

— Даруйте, маю п'ятдесят зайвих доларів. Чи не могли б ми ...

— Не могли б. Збирай гроші далі, — порадила вона.

І я пішов збирати.

Богдан АНДРУШКІВ, перший заступник голови Тернопільської обласної державної адміністрації, доктор економічних наук

ДЕРЖАВНИЙ РОЗУМ І НАЦІОНАЛЬНА ГОРДІСТЬ,

або Чи потрібні громадянам України катехизми відродження державності

СЬОГОДНІ багатьох патріотично налаштованих мешканців України турбує питання майбутнього нашої держави. Я написав — мешканців України, а не українців тому, що серед них є не лише українці, а й росіяни, татари, грузини, поляки, білоруси та представники багатьох інших національностей. Взагалі людей із загостреним почуттям справедливості в Україні в усі часи вистачало. Однак розмову пропоную повести не про те, хто і як бореться за становлення нашої державності. Мені хотілося б розпочати дискусію про важелі і шляхи розв'язання цієї багатопланової, складної, важкої, часом невдячної, але зрозумілої і доступної всім нам проблеми.

У ЦІЛОМУ сьогоднішнє наше життя можна розглядати в триєдиному вимірі, яке представляють три яскраво виражені сфери: соціально-економічна, політична та релігійна. Стан цих сфер має вплив на формування громадської думки, свідомості, моралі. Останні, залежно від рівня їх розвитку, протидіють або сприяють розв'язанню попередніх проблем.

Не буду зупинятися на аналізі соціально-економічної й інших ситуацій. Загальновідомо, що в державному масштабі економіка вже четвертий рік агонізує. Хоча вихід є. Треба дати можливість проявити себе місцевій ініціативі. Цього можна досягти впровадженням повного регіонального господарського розрахунку. Однак відсутність належної нормативної і законодавчої баз не дозволяє навіть як експеримент зробити такий крок.

Водночас не можна погодитися з думкою окремих політиків про те, що в Україні разом з іншими негативними чинниками не спрацювала ще і національна ідея, яка, мабуть, стала б причиною всіх наших недоліків, і тільки через це сьогодні найважливішим завданням є забезпечення стабілізації економіки. Певною мірою це так. Однак назріває необхідність нарешті з'ясувати, що первинне, а що вторинне, і щось робити. Між іншим, за пройдений період з ідеєю чи без неї економіку країни вже можна було хоча б частково стабілізувати, якщо не збалансувати взагалі.

Причина наших негараздів, мабуть, у тому, що, власне, у тих, хто творить економіку, інколи бракує ініціативи, почуття національної гідності, свідомості та відповідальності за стан справ у господарстві, за свій народ, який втомився від невизначеності, від нестатку об'єктивності, правдивої інформації, поступово втрачає віру у своє керівництво. Виникають підозри: чи не створюються всі наші труднощі і біди цілеспрямовано? Історія добре пам'ятає, якими принципами завжди керувалися у всі часи наші «визволителі», коли прагнули перетворити націю в послушно рабське населення. Виконробом завжди був хтось з місцевих. А якщо десь проріс якийсь національний пагінець, його безжалісно виривали і пересаджували в «теплиці» Колими, Берези Картузької та інші.

Скажемо відверто: була би малочисельною наша країна, давно б уже на цій землі панувала національна ідея іншого народу, як, наприклад, в Білорусі чи окремих автономіях Росії.

У СЬОГОДЕННІЙ історії неможливо віднайти випадок, коли б народ, безкровно отримавши волю, від неї добровільно відмовився. Але можливі ситуації, коли несвідомі, національно несформовані, бездіяльні державні керівники, скориставшися з тимчасових економічних труднощів, свідомо чи несвідомо сприяють цьому. Нібито для розвитку кооперації, зміцнення міжрегіональних зв'язків продовжують утримувати господарство в чорному тілі розмаїтих залежностей, у т.ч. сировинних, енергетичних, і ведуть свій народ у новий чи старий хомут.

Історія пам'ятає розмаїті факти. До сьогодні нам невідомо, куди подівся такий народ, як половці. Важко зрозуміти, чи вони пропали безвісти, чи в результаті відсутності національної ідеї, недостатнього імунітету самозбереження розчинились в інших народах, чи їх підступно, по-варварськи знищено...

Ніхто сьогодні не знає, з якої причини і куди поділися ассірійці, та дуже символічним є парадоксальний факт, про який я прочитав у «Комсомольській правді» за 17 березня ц.р. Газета писала, що Джуна Давіташвілі, яка, виявляється, є ще, крім усього, доктором наук, професором і генерал-полковником російської медичної служби, за дорученням свого якогось там релігійного ордену вручила великому демократу, Президентові Росії Б.Єльцину за його багаточисленні «добродійні» ініціативи дві нагороди, у т.ч. орден Миру і справедливості. Після цього окрилений «Президент- демократ» узяв і розтоптав Чечню.

Невже світ може дожити до такого часу, коли через століття якийсь рідкісний чеченець чи чеченка, які не пам'ятають, де їх рідна земля, вручать якомусь черговому ненаситному загарбникові чи сатрапу нагороду за «миротворчі дії», які знову-таки полягатимуть не у справедливому розв'язанні конфлікту, а у відстоюванні чиїхось матеріальних, енергетичних, територіальних чи інших інтересів?

Знаємо й інше. Більш як тисячу років зазнавав гоніння єврейський народ. Однак, пройшовши всі випробування і митарства, він вистраждав землю обітовану, организувався в невеличку, але міцну державу, де панує дисципліна, порозуміння, злагода. Важливим важелем у цій справі була глибока віра в свої сили, яка підтримувалась усіма засобами з покоління в покоління, та свідома самовіддана праця на користь власного народу і на власній землі, а ще єдиноборство. Отож можна зрозуміти щире захоплення колишнього депутата Верховної Ради України відомого поета Дмитра Павличка успіхами Ізраїлю та обурення нашими нестатками:

О, Ізраїлю, чим ти живеш,
Де твоя зоряниця?
Навкруги кам'яная безбреж,
І земля ніби криця,
І не падає манна з небес,
Бо немає пророка.
Хоч бери і пустелю ори,
Де пісок і опока.
Але родить Мойсеєва рінь
І хліби, і дині.
І буяє пшенична ярінь
По Йорданській долині...
І приходить мені уві сни
Запитання суворе,
Гостре, як зубок борони,
І, як блискавка, скоре.
Чорноземна моя стороно,
Хліборобська долине,
Де твоє океанське зерно,
Ніби злото червоне?
(«Вірші з Єрусалиму»)

Д.Павличко в поетичній формі делікатно запитує громадян і керівників України: де наш державний розум, де наша гордість, гідність, де наша відповідальність за свій народ — народ, в якого кастрували і сьогодні хитро й підступно продовжують каструвати руками перевертнів, манкуртів переконання, ініціативи, свідомість, національну ідею? А ми, не оцінюючи реально ситуації, покірно, як писав Кобзар, потакаємо: «Ви моголи? Моголи, моголи — золотого Тамерлана онучата голі».

ДО ЧОГО я веду? Усе це зумовлює необхідність визначення сьогодні на державному рівні важелів впливу на розвиток національної свідомості громадян України — як суб'єктів справді незалежної держави. Тим, хто думав, що про нас потурбуються інші, час перестати вити на Місяць, а прилучитися до розробки принципів відтворення духовності та моралі українця, його своєрідного «катехизму».

Сьогодні пропонуємо увазі читачів окремі положення проектів документів, які, якщо хочемо, щоб священні символи і прапори наших предків ніколи не топтали біснуваті вурдалаки, а на наш хліб і землю не зазіхали хижі орди, ми повинні свідомо увібрати в нашу плоть і кров заради майбутніх поколінь.

Основні напрями та важелі впливу на розвиток національної свідомості громадян України

Пропозиції автора

1. Усі державні органи влади на всіх управлінських рівнях, у тому числі адміністрація Президента, Верховна Рада, Кабінет міністрів України, через засоби масової інформації мають системно формувати в громадян держави переконання, що найголовнішими символами нашої державності і громадської діяльності є БОГ, УКРАЇНА, НАЦІЯ. На основі закономірностей розвитку суспільства потрібно розробити шляхи становлення і зміцнення української державності, у тому числі запропонувати принципи відтворення духовності. Розробити катехизис, або моральний кодекс громадянина України, а також науково обгрунтовану концепцію стабілізації економіки, виходячи з територіальних ресурсів та можливостей.

2. Державу можуть збудувати тільки свідомі, патріотично налаштовані, професійно підготовлені громадяни України. Лише ті керівники, які глибоко розуміють ці умови, мають моральне право працювати в державному апараті управління. За таких умов люди безоглядно, самовіддано і творчо трудитимуться на благо України.

3. Патріотично налаштованим науковцям запропонувати обгрунтований і узгоджений з думкою населення стратегічний курс економічного й політичного розвитку України, який повинен служити підгрунтям до Основного Закону держави — нашої Конституції. На основі об'єктивного балансу ввезення і вивезення продукції України, за наявних ресурсів і можливостей довести ефективність нових форм господарювання, і отже позбутися комплексу вічного боржника, передусім — перед Росією і перед міжнародним співтовариством.

Переорієнтувати економіку на розвиток наукоємних технологій, передбачивши концепцію цілісної економічної політики в державі, використовуючи досвід передових країн і враховуючи передусім національні інтереси.

Пропонувати пільгові податки за впровадження національної символіки в рекламі, на товари народного вжитку тощо.

Посилити роль державних управлінських структур у розбудові України. Систематично висвітлювати їх роботу у засобах масової інформації, скоротивши до мінімуму витрати на передачу необ'єктивних, шовіністичних телепрограм «Останкіно», які не сприяють формуванню свідомості українців.

4. З метою запобігання загостренню міжконфесійних суперечностей гуманітарним міністерствам, передусім — Міністерству у справах національностей, міграцій та культів доцільно невідкладно розробити концепцію духовного примирення, яка має передбачати на першому етапі впровадження першочергових заходів для об'єднання усіх православних церков навколо Києва терміном на 3 — 5 років, і розробити стратегію духовного розвою на перспективу, тобто на 15 — 20 років. Для досягнення успіху програма має передбачати нещадне використання перешкод у практичній реалізації основних положень стратегії, які з'явилися нині і які створювали вштучно протягом багатьох століть неволі наші загарбники й поневолювачі.

Для формування і створення молодої людини-українця майбутнього запропонувати принципово нові засади в організації навчально-виховного процесу, підпорядкувавши йому всі освітні ланки: дитячий садок — школу — коледж (технікум) — вищу школу — суспільне виробництво.

5. Повсюдно потрібно сприяти поширенню української мови, пісні та інших видів творчої діяльності, залучивши до цього як важіль моральну й матеріальну зацікавленість (доплату за викладання предметів українською мовою в навчальних закладах, видавництво книг українською мовою, виготовлення проектно-кошторисної документації тощо).

6. Впровадити єдину систему й умови реєстрації різних політичних течій, об'єднань і груп, які передбачали б обов'язкову відповідальність за нехтування інтересів держави. Нормою закону, обов'язковим атрибутом у будь-якому статуті має бути осуд курсу на розкол державності і народу.

7. У місцях масового збирання громадян (культурні, видовищні заклади, ходи тощо) організувати належне наочне забезпечення миролюбної, незалежної національної політики, яку здійснює держава.

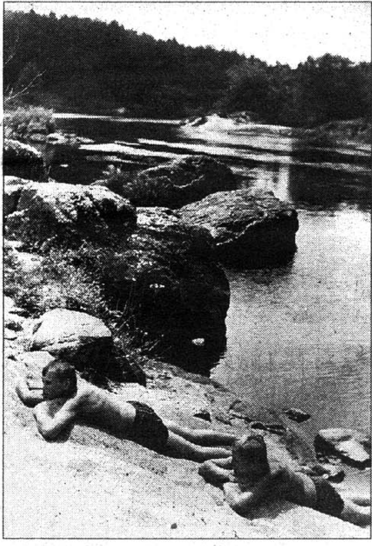
Марія ДАВИДЕНКО, «Голос України»

НЕ ЗНАЄШ БРОДУ — НЕ ЛІЗЬ У ВОДУ...

ЩОРОКУ під час літніх канікул на морі оздоровлюються тисячі дітей. Не всі мають можливість побувати там, але кожному хочеться покупатися в цілющій морській воді, погрітися під теплим південним сонцем, набратися сили й здоров'я на цілий рік. Їдуть сім'ями, школами.

Селище Ново-Білокоровичі Олевського району Житомирської області належить до третьої Чорнобильської зони. Тож зрозуміло, що з настанням літа кожна сім'я прагне оздоровити своїх дітей в екологічно чистій зоні, і не де-небудь, а на березі Чорного моря. Щороку для учнів місцевих шкіл влаштовують такі поїздки. Торік учні Ново-Білокоровицької середньої школи № 3 групою в 140 чоловік теж виїхали до оздоровчого табору «Космос», що в селі Рибаківці Березанського району Миколаївської області. Але додому повернулися не всі. Буквально за кілька днів до закінчення відпочинку сталася трагедія.

...Одноманітні табірні дні вожаті групи старшокласників вирішили трохи розрядити походом за межі табору. Встали рано, запаслися сухим пайком на цілий день і відправилися в похід. Кілометрів за п'ять від табору влаштували наметове містечко, розклали вогнище, приготували сніданок. Усім було весело, цьому сприяли й сонячна погода, свіжий подих моря. Після сніданку пішли купатися. Вода була неглибока, тепла і зовсім не страшна. Метрів за п'ятсот від берега надибали намитий з піску острівець. Насолоджувалися останніми днями відпочинку на морі.

Плескалися-хлюпалися й не одразу помітили, що вода прибуває, стає холодною і затягує в море. Почався приплив. Що це таке, місцевим мешканцям відомо, але звідки було про це знати поліснянам? Старші групи в цей час відзначали закінчення відпочинку й щасливе повернення додому. Навіть тоді, коли їм сказали, що в морі тонуть дівчата, не кинулися на допомогу. Трьох дівчат-десятикласниць врятувати не вдалося...

Горе батьків переказати неможливо. Батько однієї з утоплених Петро Борисюк, витираючи сльози, розповідав, скільки вони настраждалися з маленькою донькою, бо народилася завчасно і хворобливою. А коли вона зросла в красуню-дівчину, так безглуздо втратили її. Не можуть змиритися з тим, що винними в смерті доньки і її двох подруг нікого не визнано.

Звичайно, якщо керуватися Кримінальним кодексом, то можна знайти багато пунктів і пунктиків, за якими й винуватця не визнають винним і не притягують до відповідальності перед законом. А що ж закон совісті? Невже він так і мовчатиме? Адже був у цій групі старший, котрий, вирушаючи за межі табору, взяв на себе відповідальність за сорок життів. І розписки в дітей про те, що інструктаж про правила поведінки на воді проведено, треба було брати не після того, як сталася трагедія, а багато раніше. А ще краще — самим пройти інструктаж, де можна дітям купатися, а куди не слід й потикатися. До речі, у цій групі, що вийшла за межі табору, не було навіть санінструктора, і як подати першу допомогу потопаючим, ніхто не знав.

...Кілька років тому до редакції звернулася жінка з такою скаргою. Втопилася дочка, учениця технікуму, а винуватців не знайшли. За іронією долі, ця дівчина теж з Житомирщини, а трагедія сталася в Миколаївській області. Винною в тому випадку виявилася... яма, через яку й спричинилася трагедія. Хоча й тоді діти купалися в недозволеному місці. Дивує бажання слідчих органів в обох випадках вину в смерті списати на самих загиблих. Виходить, ніби вони це зробили за власним бажанням — пішли й втопилися...

Зрозуміле бажання батьків оздоровити дітей на морі. Звичайно, якби були дешеві путівки, вони самі залюбки поїхали би зі своїми дітьми. Дороговизна не дозволяє. А тому за можливості вони відправляють їх з табором, довіряючи старшим своє найдорожче — дитину. Зрозуміле й бажання керівників оздоровчих таборів прийняти їх у себе. Але самого благородного бажання замало. Мабуть, треба дослідити дно поблизу берега, і якщо є небезпечні місця, позначити їх попереджувальними знаками. І не чекати, доки станеться трагедія. Якщо вже бути гостинними, то за всіма правилами.

Це тільки два випадки з організованого відпочинку дітей, а скільки їх трапляється за літо?! Та й «дикунів» на всьому українському узбережжі морів відпочиває чимало. Тож така пересторога не зайва.

Літо! Небесна синь відбивається в тихоплинних річках і в глибокому морі, у спокійних водах ставків і озер. Сонце пече нещадно, а свіжа прохолода води так вабить до себе. Ех, скупатися б! Але зупиніться й озирніться. Можливо, на березі, неподалік уподобаного вами місця, є табличка, яка застерігає, що тут купатися заборонено.

Людмила ІВАНЕНКО, журналіст

Краще бути здоровим і багатим

НІЖ БІДНИМ і хворим. Рекомендуємо берегти і здоров'я, і гроші одночасно. У добу його величності Посередника зробити це буде нелегко. Маючи великі гроші, його величність оптом закуповує дефіцитні закордонні медпрепарати і потім диктує свою цінову політику на фармацевтичному ринку України, а ринок у особі рядових аптек уже диктує її нам.

Що з цього виходить, демонструємо на прикладі. Улюблена таблетка народу но-шпа. У столично-обласній аптеці упаковка коштує 520 тисяч. Аптека № 42 (Печерськ) — 489 тисяч. Аптека № 75 (Святошин) — 556 тисяч. Аптека лікувально-оздоровчого об'єднання при Кабміні — 349 тисяч. Аптека матері й дитини (Харківський район) — усе найдорожче дітям! — 680 тисяч.

Секрет простий — посередники і посередники посередників. Однак є й винятки. В центрі столиці України ви можете купити продукцію знаменитого фармзаводу за ціною, за якою ви купили б її на території самого фармзаводу в Угорщині.

У колишньому Радянському Союзі кожна друга таблетка мала честь бути угорського виробництва. Нині продукція угорської фармпромисловості має честь завойовувати ще й американський ринок, витісняючи звідти продукцію самої Америки. В Угорщині є величезне акціонерне фармацевтичне об'єднання «Медімпекс», що об'єднує п'ять великих хімічних заводів. Найстаріший, найвідоміший і найпотужніший серед п'яти — «Гедеон Ріхтер». Рік заснування — 1901. На 94-му році життя «Гедеон Ріхтер», входячи до п'ятірки найпрестижніших фармвиробників Європи, вирішив зайнятися реалізацією власної продукції самостійно, обминаючи будь-які централізовані структури. Це, з одного боку, робить ліки дешевими, з другого — дає змогу швидко їх доставляти.

З цією ж метою 1993 року в Україні було створене спільне підприємство «Гедеон Ріхтер» — «Укрфарм». А спільне підприємство відкрило в Києві аптеку «Гедеон Ріхтер». З її директором Олександром МИСАКОМ ми й розмовляємо.

— Олександре Івановичу, поясніть нам, що таке фірмова аптека і чим вона різниться від своїх нефірмових товаришок?

— По-перше, повним асортиментом препаратів угорських фірм, зареєстрованих в Україні, а фармпромисловість Угорщини випускає понад 600 видів оригінальних та ліцензійних фармпрепаратів. Крім «Гедеон Ріхтер», це продукція заводів «Егіс», «Хіноїн», «Алколоїда», «Біогал». По-друге, стримані ціни. І по-третє, вичерпна інформація. Ви заходите до аптеки, бачите нові протиразвковий препарат квамател чи протигіпертонічний — еднїт, і дізнаєтеся про них усе.

Фірмові аптеки «Гедеон Ріхтер» відкриті не лише в столиці, а й у Івано-Франківську, Запоріжжі, Маріуполі, Полтаві. З часом вони будуть у всіх обласних центрах.

— І тільки угорські препарати?

— Аж ніяк. Широко реалізуємо препарати німецьких фірм «Гермед», «Шерінг», «Берлін-Хемі», австрійської «Меркле», словенських «Лек», «KRKA», польського об'єднання «Циех-Польфа». Плюс вітчизняні медикаменти. Щойно почали надходити перші прибалтійські та російські препарати. Понад сто назв. Скажімо, ефективний онкологічний препарат циклофосфан. В Україні його не випускають. До речі, з цього місяця починаємо продавати перев'язувальні матеріали — стерильні марлеві серветки, гіпсові та еластичні бинти, вату.

— А не накладно буде українцю користуватися угорською ватою?

— Стерильна моментальна бинтова пов'язка обійдеться вам у 18 центів. Вітчизняну 200-грамову упаковку вати купите за 270 тисяч, дві угорські по сто — дешевше. І європейської якості!

— Європейські товари європейської якості, дешевші за вітчизняні, наївного громадянина, що звик до соціалістичної арифметики, насторожують.

— Та нічого дивного тут нема. Просто вітчизняні препарати проходять через багато стадій держструктур і посередників.

Тих, хто зацікавився досвідом нейтралізації його величності Посередника, просто ліками (наприклад, такими, як екологічно чисті риб'яче та касторове масло в капсулах) або їх дрібнооптовими постачками (лікарні, санаторії, аптеки, медсанчастини), відсилаємо за адресою: 250050, Київ, вул. Артема, 68 і телефонами: (044)244-56-53, торговий відділ (044) 219-13-89, тел./факс (044)216-03-94.

Марина МІРОШНИЧЕНКО, журналіст

Щоби тиск не піднімався й голова не боліла

СЕРЕД ТИХ, хто протягом останніх років надає Україні допомогу для боротьби з підступною холерою, значиться і транснаціональна корпорація «Pfizer», яка сьогодні реалізує свою фармацевтичну продукцію в 140 країнах світу і має власні науково-дослідницькі центри в Японії, Франції, Бельгії, Англії. Саме вона передає нам безкоштовно великі партії віброміцину — препарату для боротьби з холерою. А зовсім недавно корпорація провела для українських медиків науково-практичний семінар з одночасними відвідинами заводу фірми у Стамбулі.

Отже, можна зробити однозначний висновок: «Pfizer» готується до «десанту» на український ринок доволі серйозно. І справді, відкриття її представництва в Києві очікується восени цього року.

На що може розраховувати в такому разі український споживач? Насамперед зауважу, що «Pfizer» є одним зі світових лідерів у галузі досліджень, розроблення і запровадження у виробництво лікарських препаратів. І хоч фірма займається й іншою виробничою діяльністю, зокрема — виробляє харчові добавки, її основні інтереси пов'язані передусім з фармацією. Протигрибкові й антипаразитарні препарати, антибіотики найширшого спектру дії, неврологічні й серцево-судинні засоби з маркою «Pfizer» знають сьогодні в усьому світі. Чимало з них належать до числа найефективніших. Скажімо, знаний і в нас протимікробний препарат дифлюкан, який дає лікувальний ефект уже після разового вживання. Чи відомі норвакс і кардура, разове застосування яких унормовує артеріальний тиск протягом доби.

Певна річ, що півтора століття тому два Чарльзи — Пфайзер і Ерхарт, які прибули з Вюртемберзького королівства до Нью-Йорка й заснували там фірму з виробництва хімічних препаратів, про Україну нічого не чули і не знали. Але часи міняються, і вже їхні далекі спадкоємці торують шлях на береги Дніпра, хоч мають де збувати свою високоякісну продукцію і без нас — лише торік корпорація «Pfizer» реалізувала фармацевтичної продукції на суму 8 мільярдів американських доларів.

Схоже, що український ринок, український фактор набувають дедалі більшої значущості в стратегічних інтересах нинішнього ділового світу. Щоби в нас якомога рідше тиск піднімався і поменше голова боліла.

Нам пишуть

«Я хочу всім подобатися»

А чи треба цього прагнути?

Американський терапевт Х. Мозак спроектував 14 життєвих устоїв, які відіграють величезну роль у житті людини. Вони відображають особистий світогляд людини, її думку про себе і про інших, спосіб її життя і поведінки, пов'язане з цим індивідуальне уявлення. В одному з цих устоїв сказано: «Хто має потребу в тому, щоб його любили, той хоче завжди й в усьому подобатися всім без винятку. Він дуже вразливий до критики і коли він раптом не має підтримки, то вважає це своєю поразкою. Він постійно намагається з точністю дослідити, що подобається людям, які його оточують, і увесь час змінює свою думку з метою всім сподобатися. Його повага до самого себе залежить від того, чи поважають його інші».

Ви можете спитати: та навіщо йому це потрібно, тому «типові» — кожному подобатися? Річ у тім, що він не любить самого себе і не хоче прийняти себе таким, який він є насправді. А коли він про себе такої жалюгідної думки, то він і не може впевнено повторити одне речення з першого послання Івана, написаного в Біблії: «Наша любов — це наслідок любові Бога до нас». Він хоче будь-що сподобатися іншим, не може в чомусь відмовити, дозволяє, щоб його експлуатували, і живе, постійно боячись втратити кохану людину. Дружба супроводжується сильним напруженням. Кохання і подружнє життя потрапляють під нещасливу зірку.

Проте той, хто знає, що його любить Христос, починає й до себе ставится інакше, він приймає себе і йому більше не потрібно з нервозністю намагатися заслужити повагу в дружбі з кимось. Він знає, що заслуговує на повагу, що Христос цінує його, а тому він і не боїться більше втратити повагу тих,хто його оточує.

Якщо ви хочете більше взнати про Бога, пишіть нам на адресу: 297780, Львівська область, Трускавець, вул. Роксолани, 10, Християнська місія «Звістка миру».

Ярослав БОРСУК,
пастор Бориславської церкви.

Львівська область.

Микола ПУГОВИЦЯ, журналіст

«Цей ліс живий. У нього добрі очі...»

ЦЬОМУ лісові в заповідному урочищі Панасівка — сто п'ятдесят років. Займає два гектари. Дерева сягають 45 метрів заввишки, 50 сантиметрів у діаметрі. З кожного гектара можна одержати в середньому тисячу кубометрів деревини. Такої продуктивності, кажуть лісівники, за післявоєнні роки ще не знали.

А раніше? Подекуди в хащах досі догнивають півторастолітні ялини — їх вирубували гітлерівці, навіть не будучи певними, що вдасться вивезти деревину. Звалювали найкращі екземпляри, завдаючи Карпатам незагойних ран. Далеко не безкровним для зелених велетів було і власне господарювання — як у довоєнні, так і в повоєнні часи. У корінному рослинному покриві лісистість гірського краю становила 95 відсотків, тепер вона становить лише 55 відсотків — наслідок майже хижацького вирубування дерев, розміри якого десятиліттями перевищували допустимі норми у 3— 5 (!) разів. Після всього розладналася стабільність гірських ландшафтів, зменшилися їхні захисні функції, дедалі частішають катастрофічні екологічні процеси.

Дитина початку століття

Одними з перших на сполох ударили львівські лісівники. Тривога за подальшу долю Карпат, прагнення повернути взяте у природи змусили їх тверезо оцінити свою діяльність у ній. Оцінити — і взятися виправляти помилки, господарювати з оглядом на майбутні наслідки роботи. Основою лісокультурної справи є насінництво (продуктивність, довговічність, біологічна стійкість лісів визначається передусім походженням та спадковими властивостями насіння), тому головним завданням визначили створення постійної лісонасінницької бази. Причому — на селекційній основі.

СТОЛІТТЯМИ людина лише спостерігала, як без послаху поліпшував сам себе ліс, століттями лише користувалася його благами, турбуючись насамперед про кількість вирощеного посадкового матеріалу, високу продуктивність та дешеву технологію робіт. У затінку залишалися якісні показники, тобто те, який саме ліс виросте із саджанців, як перенести кращі смакові властивості на майбутні насадження. Якщо перші зерна рису з просянки відібрали 30—40 століть тому, жито виділилося із пшеничних посівів 20 століть тому, то в лісі відбирати кращі породи дерев взялися тільки на початку XVIII століття. Селекція в лісівництві практично визначилася в нинішньому столітті.

Її й покликали на відродження до львівських Карпат — щоб мати поліпшений насінний матеріал з високими спадковими якостями, закладеними в його генетичному коді.

Не впізнати нині урочища Опалина, що в Турківському районі. 1982-го, коли я вперше побував тут, бачив зовсім іншу картину: голий-голісінький схил, купи насіння, розбита дорога від траси. А тепер увесь схил помережаний терасами, на яких ростуть тендітні ялиці та ялини, дерева інших порід; біля підніжжя — капітальні теплиці, оранжерея; трохи вище — адміністративний і житловий будинки, настелено асфальт.

— Оце і є наш селекційний розсадник. Той самий, який на початку 80-х існував лише в проектах та нашій уяві, — усміхається начальник розсадника Михайло Якусик.

Починали з пошуку плюсових дерев — їх одиниці, що відрізняються від своїх сусідів розміром, якістю стовбурів, стійкістю проти шкідників і хвороб, переважають інші за діаметром та висотою, мають правильну крону, вирізняються морозо- та сухостійкістю, хорошим плодоношенням. Саме такі смереки показували мені в урочищі Панасівка Сколівського лісгоспу, ялиці — в Розлучі Турківського. Звідки ж сила в них, краса? Спеціалісти пояснюють велетенський ріст багатовіковою природною селекцією, коли протягом тисячоліть за умов постійного перехресного перезапилення старанно добирали найкращих варіантів. На кожне завели спеціальний паспорт, ретельно охороняють, щоб не потрапило під сокиру, щоб зберегти генофонд для селекції — адже має повторитися в нащадках.

— Непросто, очевидно, заготовляти з них насіння, черенки...

— Для цього залучаємо навіть альпіністів. Спеціальною драбиною дістаються крони й відсікають живці для щеплення, якщо це навесні, або ж шишки з насінням — восени. Зберігаємо їх у льодовнику доти, доки не настане пора прищеплювати до сіянців, вирощених з насіння, зібраного з плюсових дерев.

«Зелена революція» в горах

Михайло ознайомлює із своїм господарством. Ось він, ліс майбутнього, у теплиці під плівкою: мініатюрні сіянці з того насіння, яке одержали з високопродуктивних плюсових дерев. В основному тут ялиця біла (саме вона має прийти на зміну малоцінним грабнякам, осичнякам, березнякам усієї гірської зони області), а також ялина. Тепло, сонячно, коли треба — штучний дощ. Посіви загущені: до того, як переносити сіянці в шкілку, виберуть найкращі. В шкілці ростуть 3—5 років, а тоді їх прищеплюють живцями, нарізаними з плюсових дерев. Коли зміцніють — закладають лісонасінні плантації.

Чималу площу займає лісгосп, та на території його лише 28 плюсових ялиць і 20 — ялин. Чи зможуть вони забезпечити потрібну кількість насіння? Звичайно, ні. Та й невідомо — чи кожне плюсове дерево дасть гарне потомство. Щоб перевірити їхні можливості, зберегти кращі якості, створюють архівно-маточні плантації. На них від кожного зареєстрованого дерева вже є свій нащадок. Загине котресь з якихось причин — його насінні якості для продовження високопродуктивного роду-племені збережуться.

Молоді посадки лісонасінної планової плантації смереки звичайної вже дали урожай — у 20-річному віці, зазначте, тоді, коли у звичайних умовах починають плодоносити у 50—60 років. Найближчим часом щороку передаватимуть лісівникам близько 2 мільйонів саджанців ялиці білої, 380 тисяч —ялиці звичайної, 310 тисяч — бука лісового, 320 тисяч — явора... Уже нині на десятках гектарів ростуть вони у славських, сколівських, дрогобицьких, турківських лісах.Насадження, народжені шляхом селекції, в кілька разів продуктивніші від звичайних. Якщо взяти, наприклад, вихід деревини з ялиці, то ліс завтрашнього дня дасть на гектарі 1000—1200 кубометрів її. А нині ялиця дає 200—300 кубометрів. Відчутна різниця?

На базі розсадника два роки тому утворено спеціалізований селекційний держлісгосп.

— Дякуючи обласному об'єднанню, забезпечені технікою, обладнанням для роботи в розсаднику, який займає вже 45 гектарів, — каже директор Ярослав Целень. — Проблемою залишається заготівля черенків — жодних пристосувань немає, щоб здіймати їх з верхівок плюсових дерев. Бракує засобів боротьби з бур'янами — в країні не налагоджено випуск надійних гербіцидів. Чекаємо також, що в лісі активніше працюватиме наука, що прийде сюди генна інженерія...

Плани, надії. Воно й зрозуміло. На полях справжню «зелену революцію» здійснили нові сорти сільськогосподарських культур. І лісові квартали чекає таке! Дерева ростуть довго, але зав'язь майбутнього гірського лісу — високопродуктивного, біологічно стійкого — уже добре видно в урочищі Опалина Борівського лісгоспу. Дивишся на ялиці, смереки — і хочеться вигукнути словами Ліни Костенко: «Цей ліс живий. У нього добрі очі...»

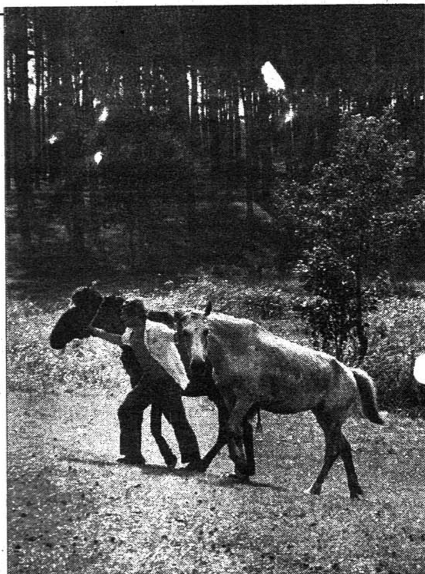
Модрині вклонятися не треба

Але вірш відомої поетеси згадувався не лише тут. У шкілці смереки серед тисяч сіянців я помітив один, що був значно вищий від сусідів.

— То модрина вкралася, — пояснив Михайло Якусик. — За рік у три-чотири рази більший приріст дає, аніж смерека. Порода чи не найперспективніша для Карпат.

Модриною вже давно захопилися в Золочівському лісгоспі. Директор його, Святослав Пономаренко, запропонував спершу побувати в Нестюківському лісництві, у володіннях заслуженого працівника лісового господарства Ярослава Галанюка. В урочищі Гай — плантація модрини японської. Вік її — 34 роки, середня висота — до 30 метрів. Поряд — посадка граба, якому вже півстоліття, але його навіть не можна порівняти зі значно молодшою модриною. Надто блідий вигляд на її тлі.

ЗАПАС деревини тут на одному гектарі — 553 кубометри. Зробімо невеликі підрахунки, — каже Святослав Всеволодович. — Нині 400 гектарів букових, грабових насаджень від час рубок головного користування дають 35 тисяч кубометрів. Зі ста гектарів модрини мали б 55 тисяч. До того ж вона дасть стільки у 30—40 років, а бук, граб — у 80. Уявімо, що б Україні посадили її на 10 тисячах гектарів — це 5 мільйонів (!) кубометрів деревини! Через кілька десятків років проблему з лісом для народного господарства значною мірою було б розв'язано. Дерево універсальне: з прекрасною текстурою, може використовуватися з будь-якою метою, не гине. Он Венеція саме на її палях стоїть. Багато важить і моральний чинник для лісівників: працюють уже не лише для майбутніх поколінь — через тридцять років бачать результати своєї праці, збирають урожай...

От що таке модрина. Проте висока продуктивність — це ще не все. Мені показували ділянки лісу після буревіїв: смереки, дуби були на них наче серпом викошені, місцями геть перекручені, а модрини стоять. Володіють неабиякою стійкістю проти вітровалів, які останніми роками часті гості в Карпатах. Отож модрину б у гори!

Золочівці впевнені, що в недалекій перспективі вона посяде чільне місце як у лісостеповій, так і в гірській, поліській зонах країни. Вивчати породу почали три десятиліття тому, коли виписали насіння різних видів її з Далекого Сходу. Прижилася лише модрина японська. Деякі екземпляри дерев збереглися в краї ще з часів Польщі — не побачити їхню міць та красу, не захопитися ними просто не могли. І ось уже мають власну 25-гектарну клонову плантацію, з плюсових дерев заготовляють живці, насіння. Розсадник — у Сасівському лісництві. Модрина швидко росте, не потребує особливого догляду. До трьох років плантацію ще обкошують — потім до неї не треба й заглядати. А от дубкам мусиш сім років вклонятися: прополювати, освітлювати, за грунтом дивитися...

Лісгосп має уже близько 600 гектарів чистої посадки модрини, площа з участю її удвічі більша. Поєднують з буком, дубом, смерекою, яку згодом вирубують на новорічні ялинки. Спершу в лісництвах садили потроху, а нині — по п'ятдесят гектарів за рік. В основному на місці малоцінних грабняків, березняків.

Багато бід, думав я, можуть натворити наші руки — і вони ж, ті самі руки, можуть творити справжні дива, коли нами рухає висока благородна мета. Така мета — відродження минулої величі вкраїнських лісів — надихнула львів'ян на кропітну, сподвижницьку працю. Уже бачимо результати її в Карпатах, де за післявоєнний період посаджено 70 тисяч гектарів лісу. Кожний третій гектар — рукотворний. Значно збільшилося середньовікових, а особливо пристигаючих та стиглих лісів — отже, зростає захисна (першорядна!) роль їх у горах. Піднімаються насадження змішаного типу, із сортового матеріалу. Для селекції на високогір'ях виділено 1,6 тисячі гектарів генетичних резерватів, знайдено й охороняється 240 плюсових дерев, мають 104 гектари плюсових насаджень. Не привільно стала почуватися тут сокира: якщо 1983 року в Сколівському лісгоспі заготовляли 78,7 тисячі кубометрів деревини, то 1993-го — 42 тисячі, в Славському — відповідно 108 тисяч і 43,4 тисячі, Дрогобицькому — 37,7 тисячі і 14,9 тисячі кубометрів деревини.

Докорінна переоцінка лісової політики відбулася і в низинних районах.

— Повсюдно зрозуміли, що майбутнє в лісовому господарстві — за елітним насінництвом та селекцією. І вже не треба когось підганяти чи щось підказувати.

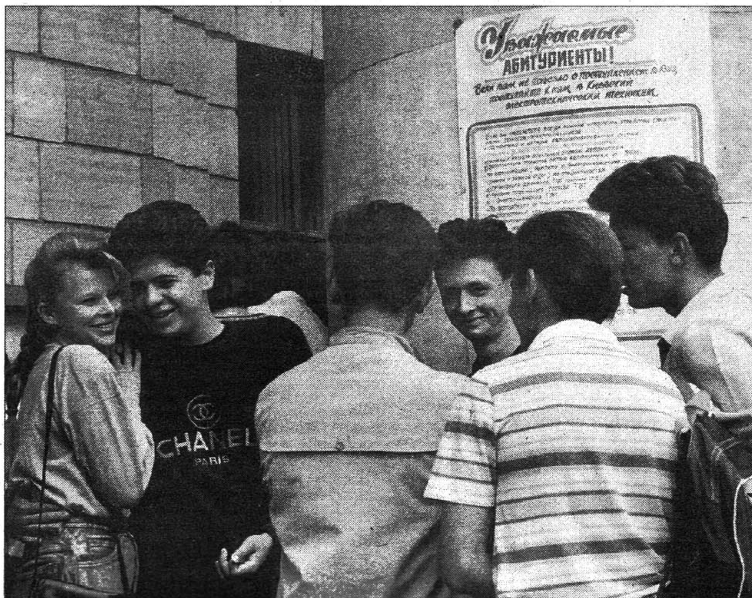
Коли мене завели на плантацію плюсових дерев глибокої вікової старості — соснам по 109 років, захотілося зняти шапку перед патріархами. «Наша мета — створити такий ліс, як тут, — казали мені лісничі. Потім показували молоді посадки. Дивився на стрункі сосонки — і бачив у них нащадків тих красунь, котрим уже за сто.

«Цей ліс живий. У нього добрі очі...».

Львівська область.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Полудень літа

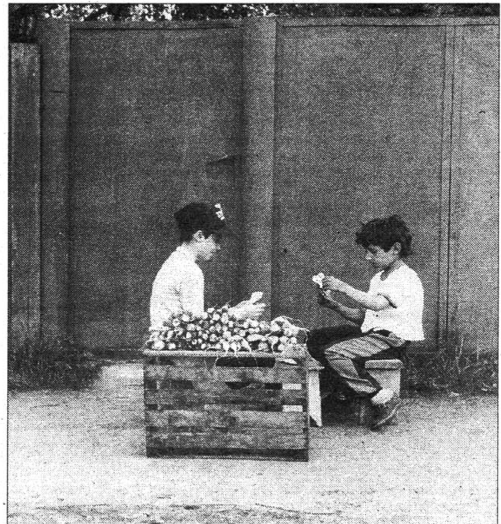
Без літа наше життя було б прісним і одноманітним. Як без любові і щирих друзів. Бо літо приносить передусім надію. Що приємно відпочинемо і наберемося сил біля моря чи в батьківському селі. Що добре вродить як на великому хлібному лані — і держава нарешті матиме чим розрахуватися і за газ, і за нафту, так і на кожному городі, який сьогодні для багатьох сімей, особливо в селі, став чи не єдиним порятунком. Що син успішно складе вступні іспити — стане студентом, а донька із зятем навіть за сьогоднішньої дорожнечі завершить будівництво і справить новосілля у власній хаті.

Бо літо — як той розквітлий сонях під вікном батьківської оселі. Дивишся — і на душі тепліше стає. І, здається, немає приємнішої мелодії у надвечірньому селі від тої, якою озивається клепана коса в руках косаря. І на дні човна у тихій заплаві засумували весла за спритною рукою — ніяк не можуть дочекатися святкової днини, бо роботи сьогодні в кожного вистачає.

Полудень літа прийшов в Україну. І так хочеться, щоби всі наші надії справдилися. Незалежно від того, що там кому циганка наворожила чи в гороскопі написано.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША, Сергія КОВАЛЬЧУКА, Вячеслава ПУШКАРЬОВА.

Майже сенсація

Символ України

А з другого боку — яка вже тут сенсація, коли мова йде про запровадження гривні: — Тема, що вже поспіль протягом двох останніх років стала однією з головних для обговорення у вищих ешелонах влади, суперечках політиків різних рангів, вітчизняної і зарубіжної преси, на лавочках біля під'їздів.

Якщо люди на побутовому рівні вважають зміну валюти мало не панацеєю від усіх наших економічних негараздів (і їх певною мірою можна зрозуміти), то можновладці, на мій погляд, цей життєво важливий для держави захід намагаються використати винятково як політичний козир, не надто замислюючись над наслідками цієї авантюри.

Поясню. Економісти, які реально оцінюють ситуацію в Україні, застерігають: валютна реформа є вершиною, що увінчує здійснення процесу стабілізації і реформування. Ми ж до нього лише підступаємося. Ази ринкової економіки (і про них слід пам'ятати): валютна реформа приречена, коли триває спад виробництва, — у нас він становить 1,5 відсотка щомісяця. І хоча офіційно заявлено про те, що інфляцію зупинено, однак чи надовго за такої ситуації? Є проблеми з бюджетом, оплатою праці і динамікою витрат взагалі — весь наш букет економічних хвороб.

Додам ще факти з "гарячої сковорідки" Мінстату України: обсяги експорту в першому півріччі скоротилися на 11 відсотків: ми ввозимо товарів на 255,5 млн.доларів більше, ніж вивозимо. Ще на 668,8 млн.доларів зріс борг Росії. А останній Указ Президента про впорядкування відносин держави з акціонерними комерційними банками фактично означає примусове підпорядкування їх державі. Зрозуміло, державі потрібні гроші для того, щоб "вдихнути" життя в підприємство. І вона їх взяла без особливих труднощів, як це, зрештою, вже траплялося в нашій історії. Тепер треба молити Бога, щоб хоч розпорядилася ними розумно.

Ми всі чудово розуміємо, що, дотримуючись необхідних правил гри, гривня могла б стати символом України в національному й міжнародному масштабах — за умови правильної реформістської підготовки, послідовної грошової і податкової політики. Але тим, хто все ж таки зважиться на такий крок, не слід забувати, що довір'я народу легше втратити, ніж завоювати знову.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Криза в Іспанії — проблема Європи?

ІСПАНІЯ, яка отримала з рук Франції головну роль в Європейському Союзі, виробила політику свого президентства. Одним з пріоритетних її напрямів, за словами голови уряду Іспанії Феліпе Гонсалеса, стане розв'язання проблем безробіття у державах — членах Союзу. За шість місяців, відпущених на президентство, офіційний Мадрид зробить спробу просунути питання, пов'язані із запровадженням євровалюти, а також — з розширенням ЄС за рахунок країн Центральної та Східної Європи.

Аналітики розглядають здійснення планів Іспанії з певною часткою скептицизму. Як стверджує сам Гонсалес, реалізація всіх планів для Іспанії буде пов'язана з низкою труднощів, спричинених тим спадком, що його вона отримала очоливши ЄС (за його оцінками, Німеччина і Франція, які стояли біля керма Союзу протягом двох попередніх періодів, більше займалися розв'язанням внутрішніх питань, що не дало їм змоги приділяти потрібної уваги станові справ у Європейському співтоваристві). Та проблема не лише в цьому.

Схоже, як і попереднім керманичам, перепоною для іспанців у реалізації їхніх честолюбних намірів навести лад у спільному Європейському домі, стане її внутрішня політика. Саме напередодні отримання Іспанією президентських повноважень ситуація в країні різко змінилася, що спричинили дві обставини.

По-перше, чергова поразка правлячої соціалістичної робітничої партії на виборах до місцевих і автономних органів влади, що відбулися наприкінці травня. Вона лише підтвердила зниження впливу уряду на чолі з Феліпе Гонсалесом, що триває останнім часом.

По-друге, ніби спеціально вихлюпнута на сторінки преси інформація про незаконні прослуховування приватних телефонів політичних і державних лідерів, в тому числі й глави держави короля Хуана Карлоса, що їх організував Вищий центр з проблем оборони або військова розвідка. Це спричинило, певне, найпотужніший за останній час політичний скандал, у центрі якого, звісно, опинився Кабінет міністрів і особисто Феліпе Гонсалес. Опозиція прямо поставила питання про його відставку і проведення позачергових парламентських виборів.

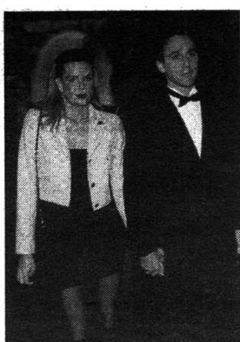
Гонсалес робить все можливе, щоб загасити цей скандал. Нещодавні відставки заступника глави Кабінету міністрів Норсіса Серри і міністра оборони Хуана Гарсіа Варгаса пов'язують з бажанням Гонсалеса нормалізувати внутрішньополітичне становище на час отримання Іспанією провідної ролі в ЄС. Проте опозиція і після цього навряд чи пропустить нагоду вимагати відставки з очевидним розрахунком прийти до влади. Хоч би там що, уряд матиме зв'язані руки, і він вимушений буде більше оборонятися, ніж думати про Європу. А проблеми, які Мадрид має розв'язувати в період свого головування, вимагають зосередження і зусиль.

Валерій ДРУЖЕНКО.
За матеріалами зарубіжної преси.

У повітрі золотий туман і... кохання

КОЛИСЬ француз Анрі Марі Бейль, більше відомий як Стендаль, дивувався, що, піднявшись на пагорби, можна побачити всю цю країну мов на долоні.

Справді, проти Монако, з 30-тисячним населенням, з яких тільки 5,8 тисячі — піддані монакського князя, Україна видається просто велетом. Власне, і саме Монако мало чим схоже на Україну: князівство складається з трьох міст — Монако, Монте-Карло та Ла-Кондамін, що злилися воєдино. До середини минулого століття назва маленького князівства поблизу французько-італійського кордону майже ні про що не говорила європейцям, хоча, як не дивно, після Віденського конгресу, який поновив незалежний статус Монако (у Наполеона І пішло небагато часу, щоб захопити крихітне князівство), жодна з великих європейських країн більше не зазіхала на маленьку країну і не намагалася додати до своєї території зайві 1,9 квадратного кілометра, а саме така площа Монако.

Початок розквіту своєї держави монегасці пов'язують з розвитком капіталізму, коли нове суспільство відкрило для себе такі поняття, як «туризм» і «курорт», та геніальною ідеєю князя Карла III: скориставшись перевагами місцевого клімату та приїздом численних відпочивальників, відкрити в Монако казино. І вже наприкінці минулого століття, за свідченнями очевидців, Монако перетворилося на справжній земний рай, викликало справжню золоту лихоманку, причому не відкриваючи поклади золота, а створюючи їх власними силами. «Можна відверто сказати, що до Монако доторкнулася чарівною паличкою фея», — писала в ті часи «Фігаро».

Туристи полетіли на золотий блиск, як метелики на світло. Якщо 1864 року річний прибуток від казино становив 195 тисяч франків, то 1872 року — 5 мільйонів, а 1880-го — вже 13. Сьогодні в річному обороті капіталу — більш як 60 відсотків припадає на прибутки від усіх казино. Стабільне законодавство і більш ніж м'яка податкова політика перетворили Монако на надійний притулок 800 міжнародних компаній та 50 банків (де вони там тільки розміщуються?).

Але буде несправедливо стверджувати, що Монако асоціюється у європейців тільки з казино. Природним доповненням місцевої екзотики стала сама князівська родина. Мабуть, тільки в цій країні принцеса Стефанія могла стати співачкою; відкинувши залицяння Поля Бельмондо та Ентоні Делона, закохатися у власного охоронця Даніеля Дюкруе, народити йому двох дітей і умовити Великого князя, свого батька, погодитися на її шлюб з простолюдином. Якийсь місяць тому урочиста подія відбулася, про що повідомили, мабуть, всі європейські засоби масової інформації і... ще більше підігріли інтерес до маленької південної країни, де казка може стати реальністю: бідний в одну ніч стане багатим, а охоронець — принцом.

Наталя ФІЛІПЧУК.

На фото журналу «Парі-Матч»: закохані.

Наші стануть ще «зеленішими»

НАПРИКІНЦІ липня учасники пішого марафону «Похід Європою за без'ядерний світ 1995», що стартував 12 січня в Брюсселі, мають дістатися Києва.

Позаду не одна сотня кілометрів дорогами Англії, Нідерландів, Німеччини, Чехії, Австрії та Словаччини. За плечима — і значний шмат України. А закінчиться ця незвичайна прогулянка Європою у Росії.

П'ятдесят чотири учасники з п'ятнадцяти країн, перетинаючи нашу державу, ставлять за мету активізувати тут екологічні та антиядерні рухи, які, до речі, за останні роки надто здали свої позиції: пересувна виставка альтернативних джерел енергії, що супроводжує похід, у великих містах залишається на декілька днів. Гості організують різноманітні природоохоронні акції, запропонують свої варіанти поліпшення екологічної ситуації в Україні.

Інтернаціональний похід розбудив і наших «зелених». Останні навіть виставку стендів організували: «Темне. Шляхи подолання. Світле», яка також пересувається разом з учасниками і, можливо, демонструватиметься в столиці.

На фото: у Великобританії під час походу.

Перша леді — журналіст

ВИСТУПАЮЧИ перед членами клубу жінок-журналістів, перша леді Хілларі Родем Клінтон оголосила, що незабаром розпочинає вести рубрику в щоденній газеті.

Право на розповсюдження цього матеріалу придбав синдикат «Крієйторс», який займається розповсюдженням подібних матеріалів, забезпечуючи ними 2400 газет в усьому світі. Леді Клінтон повідомила журналістам, що матеріали, вміщувані в цій рубриці, відбиватимуть її досвід першої леді, а також її враження від зустрічей з людьми.

Ця рубрика дає мені унікальну можливість поділитися моїм досвідом перебування в Білому домі як першої леді. Фактично, сказала вона, американці іноді втрачають з поля зору ту важливу роль, яку наша країна відіграє на міжнародній арені.

Леді Клінтон нагадала, що свого часу колишня перша леді Елеанор Рузвельт вела рубрику в щоденній газеті, і багато в чому ця її діяльність є взірцем для неї.

Рецепт від пана посла

Японські «вареники»... з креветками

ЦЬОГО РАЗУ кор. «ГУ» поцікавився, що найчастіше буває на обідньому столі Надзвичайного і Повноважного Посла України в Японії Михайла ДАШКЕВИЧА.

— На жаль, мені іноді бракує часу не те що покуштувати японську страву, а й українського борщу, який варить дружина. Але в японських магазинах продається багато напівфабрикатів. Купили, кинули у воду — і готово.

Найчастіше дружина купує такі собі японські варенички. Роблять їх як і українські, з прісного тіста. Але форму вони мають іншу — маленькі та круглі. Незвична і начинка: креветки, риба, рис, спеціальна трава, крабне м'ясо. Все це кладеться до спеціальної каструлі або на решітку і вариться на пару.

І екзотично, і пальчики оближеш!

ДОВЕЛА...

Буває ж...

ЛИШЕ кілька годин тривало сімейне життя 20-річної Ділісії Мендоси та 48-річного Рейнальдо Мартинеса, чий шлюб, як стверджують працівники місцевого загсу, став найкоротшим в історії Гондурасу.

Вранці після бучного й багатолюдного весілля сивочолий Рейнальдо «повернув» до дому батьків свою молоду дружину під приводом, ніби вона обдурила його і не була незайманою. Ділісія з цим не погодилася і негайно звернулася до суду, вимагаючи захистити її «зганьблену честь». На доказ своєї правоти вона не посоромилася продемонструвати судді інтимні деталі туалету й постільну білизну, використовувану під час першої пошлюбної ночі, котра закінчилася для неї так невдало.

Батьки Ділісії вважають, що вона мала рацію, виставивши на загальний огляд свої особисті проблеми. «Наша донька, студентка університету, завжди віддавалася тільки науці і, на відміну від багатьох своїх ровесниць, гадки не мала про секс до заміжжя», — сказали вони журналісту ІТАР-ТАРСу.

Юрій ДОЦЕНКО, «Голос України»

Тихо довкіл Тихого...

Пам'ять. Вона ніяк не може бути запікарублою. Бо то — вже інший стан душі і серця, назва якому — байдужість, моральне зубожіння, яничарство...

Про перепоховання трьох синів України — Василя Стуса, Олекси Тихого, Юрія Литвина — розповідав мені донецький поет Віктор Руденко, який того холодного осіннього дня був у Києві. Опісля чув про це з вуст сина Василя Стуса — Дмитра, товариша поета-страдника Олега Орача, інших добрих людей... Про Василя Стуса Україна рідна і закордон щось та знають. А ось про Олексу Тихого...

Долю його, ніби тихцем, трішечки забуто. Не згадують нині людину, яка стояла біля витоків державності, котра, може дещо наївно, по-донбаськи, віч-на-віч із системою, самотужки, намагалася довести всьому цивілізованому світові: я — українець, є мій рідний народ — український, є історія наших пращурів... Шануймося...

... Вважаю, мені просто пощастило. Одного разу, перебуваючи у відрядженні у Дружківці, що на Донеччині, я познайомився з Миколою Тимофійовичем Янком. Він — добре знана в рідному місті, на Донеччині людина. Кандидат педагогічних наук, дійсний член Географічного товариства України. Видав п'ятнадцять власних книжок, шість — у співавторстві. Серед них таке унікальне видання, як «Топонімічний словник України», свого часу дуже високо поцінований спеціалістами, провідними вченими республіки. Нині готовий до видання багатотомний фітоетимологічний словник «Назви рослин» — унікальна праця багатьох років життя. Ось тільки де знайти спонсорів? Та науковець-педагог-письменник глибоко переконаний, що настане час, коли рідній його Україні окрім закордонних детективів знадобляться і такі книжки...

Він не скаржиться на своє самотнє життя, на невлаштований побут, цей старенький український інтелігент. Доживає тихо віку в маленькій хатинці в рідній Олексієво-Дружківці, неподалік од школи, якій віддав усе свідоме життя. Саме тієї школи, де познайомився зі своїм учнем Олексою Тихим. Щойно я отримав обіцяного листа від Миколи Тимофійовича. В ньому — добірка мудрих байок, цікава наукова розвідка та — головне! — довгождані спогади. Я не робив жодних істотних правок, бо пам'ять 83-річного М.Янка належить історії, історії нашого народу.

Донецьк.

Микола ЯНКО, вчитель

ВІДСВІТ НАШОГО НАРОДУ

Ішла війна. Восени 1943 року, вже через три дні після визволення нашого краю від фашистських окупантів, у середній школі Олексієво-Дружківки було відновлено навчання. Районного відділу народної освіти ще не було, тож не дивно, що на посаду завуча цієї школи призначили мене — майора з польового військкомату.

Працювати було конче важко. Під час окупації німці у школі влаштували табір для військовополонених. Усе шкільне господарство — учнівські парти, класні дошки, настінні карти, таблиці тощо — все це було зруйновано або знищено... З підлоги погорілих будинків робітники місцевого заводу поспішно зробили для дітей довгі столи й лави, дошки. Вчителі малювали настінні карти, таблиці. Учні на уроках писали на старих газетах, журналах, книжках. Підручників не було. Діти — напівголодні, у латаній одежині — прагнули до освіти!

Кілометрів за чотири від нашого селища, на рівнинній частині великого відрогу Донецького кряжу, за степовими лісонасадженнями, заховався невеликий хутірець. Саме тут, у початковій школі, почав свій шлях до науки й пізнання, до життя Олекса Тихий. Потім — семирічна школа в сусідньому селі Куртівці. А мріяв учитися далі. І тоді — один зі свого хутора — почав ходити за кілька кілометрів до найближчої сусідньої школи Олексієво-Дружківки.

Учився Олекса сумлінно, добре. Відвідуючи уроки вчителів, мені не раз доводилося слухати відповіді і цього кмітливого хлопчини. Уже з перших днів учителі помітили допитливість Тихого, його жадобу до знань. І хоч би що він говорив — чи то відповідав урок, чи в приватній розмові — обличчя його завжди світилося, злегка усміхалося, немов у сором'язливої дівчини. Поведінку Олексій мав зразкову.

Одного разу взимку, під час сильної заметілі, коли Тихий увійшов до шкільного коридора, я випадково зустрівся з ним, запитав:

— Як же ти дістався, хлопче, за такої негоди? Надворі ж світу не видно... Йти степом на тому високому відрозі, з глибокими яругами, під час такої хуртовини надто ризиковано!..

Хлопець усміхнувся, подякував за турботу, мовив:

— Я ночував у своєї тітоньки. А щоби вдома не турбувалися, ми домовилися, що в таку негоду я на хутір не йтиму — залишуся в родичів. А тітонька — це сестра мого тата. Певен, удома за мене спокійні.

До речі, тітонька Олекси, Євдокія Петрівна, — мати Миколи Носулі, солдата, який своїм тілом закрив фашистську амбразуру і подарував новий ранок однополчанам, землякам, Україні. Йому присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

... Я іноді думаю: завіяні вітрами донецького степу хутірці, загублені десь в українських лісах-гаях села-слободи, уквітчані природною красою, чи десь високо в Карпатських горах, розкидані над стрімкими яругами, ручаями оселі земляків-горян, дарують Україні-неньці, народові нашому талановитих і сміливих, вірних рідному корінню юнаків і дівчат, які опісля стають відомими далеко за межами свого батьківського обійстя. Саме з таких людей і був Олекса Тихий.

Ровесники поважали Олексія за його скромність, порядність, доброзичливість, успіхи в навчанні. А він — у свою чергу — ніяк не намагався вирізнятися з- поміж них. Завжди залишався у тіні. Справді був тихий...

Минув час. Від його колишніх однокласників я довідався, що Олекса успішно склав екзамени до Московського університету і навчається там на... філософському факультеті. А потрапити туди простому українському хлопцеві, який не мав жодних зв'язків, було ох як непросто. Треба було мати добрі знання і неабияку ерудицію.

А роки йшли... Одного разу був я у Краматорську, розташованому неподалік нашого селища. Влаштовував свої справи. Чекаючи поїзда, сидів у залі місцевого вокзалу, читав газети.

До мене підійшов Олексій Тихий із молодою жінкою. Привіталися. Він усміхнувся, мовив:

— Знайомтесь: мій учитель, а це — моя дружина.

Познайомилися. З розмови довідався, що Олексій уже закінчив Московський університет, здобув право працювати на науковій роботі, навіть місце запропонували. Та його тягло на батьківщину — в Україну. До роботи з учнями. Зараз оце їдуть до своїх рідних. Дружина — Галина Устимівна — теж учителька. Я поздоровив Олексу із закінченням університету, а обох — із одруженням.

У розмові зі мною Олекса Іванович здебільшого мовчав. А коли говорив, відчувалася глибока ерудиція, логіка мислення, обізнаність з подіями. Розмовляв він літературною українською мовою. Я чомусь чекав, що він за довгі роки життя в Москві вже став «російськомовним».

У тому ж таки 1954 році Тихий з дружиною почали працювати в нашій школі. Він викладав історію, вона — математику й фізику.

Він одразу виявив себе як вдумливий навчатель. Лагідно ставився до дітей. А вони його — поважали.

Опісля Олексій Іванович перейшов працювати до вечірньої школи нашого селища, У подальшому зустрічався з ним рідко. А десь через рік його арештували.

... Через багато літ ми знову з ним зустрілися. Одного погожого осіннього дня він відвідав мою домівку. Зайшов до хати, привітався. Вийняв з господарського кошика скляночку-баночку і поставив її на кухонний стіл. Зніяковіло сказав:

— Оце приніс вам гостинця. Це ліки — гриб. Ви, певне, «в курсі», я вживаю його і допомагає. Вирішив запропонувати й вам. Тож не погребуйте, візьміть...

Подякував йому за увагу, за турботу. Моя дружина запросила до обіду. Він відмовлявся. Проте — сів. Зав'язалася розмова. Як завжди, говорив він добірною українською мовою. Скупо розповідав про себе, про своє життя-буття. У розмові висловив обурення і великий жаль з приводу того, що школа нашого селища дедалі більше стає російськомовною. Вчителювати йому заборонили і він улаштувався працювати пожежником...

Гірко було таке слухати старому сивому вчителю від здібного, розумного свого учня, та ще й із університетською освітою. Дивився на нього, слухав і жаль обіймав душу... Чим я міг йому зарадити? А провина його була лише в тому, що Олексій Іванович любив рідну мову, свій народ, Україну.

... Іншим разом Олексій Іванович приніс із собою віддрукований на машинці рукопис — словник, куди в алфавітному порядку вніс вживані в українській мові всі слова-паразити-покручі, що збіднюють її, засмічують... Олекса, пам'ятаю, указав на те, як плекав нашу мову Великий Кобзар. Він підкреслював, що кожний народ шанує рідну мову, дбає про неї — і український, і російський, і польський, і грузинський. У російській патріотичній пісні, казав Тихий, співається про те, що «хороша страна Болгария, но Россия лучше всех». Спробуйте сказати, що Україна найкраща за всіх. Видатний український поет Володимир Сосюра потрапив у велику опалу за свій прекрасний вірш «Любіть Україну» .

Олекса Тихий у розмові захоплювався творіннями Пушкіна, нашого видатного земляка Гоголя, згадував Міцкевича. За переконанням, зазначив Олекса Іванович, я — інтернаціоналіст, але дуже вболіваю за те, щоб кожний народ, і ми, українці, також, шанував-пестив рідну мову, національну літературу, культуру.

Я підтримував його в цьому, казав, що про це треба писати в науковім журналі. Олексій Іванович сказав, що хоче зі своїм словником звернутися в університет до хорошого лінгвіста. Під час розмови я зауважив, що наукова робота копітка й важка, а здоров'я у Тихого, я знав, було слабке, радив берегти його, дуже не перевантажуватися. Він, пам'ятаю, усміхнувся, подякував, але нічого не сказав...

То була остання зустріч з колишнім учнем, талановитим, розумним Олексою Тихим. Невдовзі його знову заарештували, судили закритим судом і заслали десь до Сибіру.

А в пам'яті старого вчителя постає кмітливий, усміхнений, лагідний, як дівчина, доброзичливий до людей Олекса.

... Тихий — не рядовий учитель, що освітлює шлях до науки своїм вихованцям. Тихий — це відсвіт нашого народу, сміливий борець за його кращу долю. Як його двоюрідний брат славетний Микола Носуля, який закрив своїм життям ворожу бійницю, щоб дати можливість своїм друзям іти побідно уперед, так і Олекса Тихий віддав своє життя за долю народу, його побідний поступ до створення незалежної України.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Фортеці України: Харківська

Східний форпост відроджуваної свободи

ВІД АВТОРА. Звичайно, якщо дотримуватися старозавітних теорій про походження українського козацтва, мовляв, втікали селяни й на вільних землях ставали вільними людьми (є й таке трактування етимології слова «козак»), то Харківська фортеця народилася за вказівкою з Москви. Принаймні так твердить історія містобудування та архітектури Харкова «Каменная летопись» (Харків, видавництво «Прапор», 1978). А якщо дотримуватися думки, що українське козацтво — то реакція України на вплив ідей європейського Відродження (гуманісти передусім виступали за розвиток національної культури — Данте Аліґьєрі видав трактат «Про національну мову», за вільний розвиток людини й націй, за незалежність європейських держав тощо), то зрозуміло, що поява східних фортифікаційних укріплень на московсько-українських кордонах — це природне прагнення держави Б.Хмельницького зміцнювати свої рубежі. Нам імпонує другий варіант історії появи біля злиття невеликих річок Харкова, Уди та Лопані фортеці, на жаль, слідів якої нині майже не збереглося.

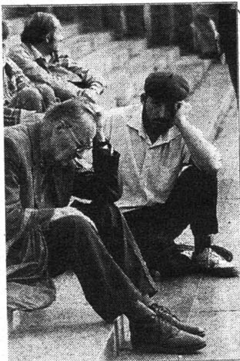
***

Колись території, які сьогодні входять до Харківської області, були частиною Хазарського каганату. Це державне утворення між Азовським та Каспійським морями тривалий час було надійним щитом між слов'янами та татаро-монголами, зруйнувавши яке, князь Святослав відкрив шлях азіатським завойовникам до Європи. Дике поле, Слобожанщина — це всі вільні землі, не заселені й не оброблювані, що з'явилися після татаро-монгольської навали на Русь Київську. Освоєння цих цілинних просторів розпочалося лише за часів існування козацької держави. Біля річок у долинах поставали степові садиби — зимівники, що являли собою прообраз майбутніх фермерських господарств. На Слобожанщині таких зимівників було небагато, і коли виникла потреба переселення на схід волинян унаслідок польських утисків, то вони й знайшли на берегах степових річок свою нову батьківщину. Переселенці принесли на Слобожанщину і свої назви сіл та міст. Так, Іван Зіньківський з-під волинського Острога з тисячею козаків зі своїми сім'ями заснували місто Острогозьк, яке згодом перейшло до Воронезької області. Правобережні українці заснували Суми, Охтирку, Харків. А оскільки нові поселення народжувалися поряд із знаменитим Муравським шляхом, що ним користувалися не тільки купці та чумаки, а й кримські татари, то постала закономірна потреба у спорудженні фортець (крім Муравського, Слобожанщиною проходили й Ізюмський, Кальміуський, Бакаївський, Ромодан та Сагайдачний шляхи).

Тож після приєднання України до Московії, коли цар, відступивши від угод, підписаних з Б.Хмельницьким, почав посилати до українських міст своїх воєвод, до Харкова (місто-фортецю) прибув воєвода В.Селіфонтов, з іменем якого пов'язують будівництво місцевої фортифікаційної твердині. Але є всі підстави казати про розширення та зміцнення вже наявних дерев'яних споруд. 1663 року Харківська фортеця мала 10 веж, стіни її було зведено з дубових колод. Навколо — глибокий канал з частоколом по берегах.

Пізніше, із згасанням військової могутності Туреччини та її васала Криму, укріплені лінії Московії та її спадкоємиці Російської імперії відсувалися далі на південь, і потреба в Харківській фортеці відпала. Історики знаходять в архівах то Петербурга, то Москви плани перебудов, а то й новобудов Харківської фортеці. Але далі інженерних проектів справа не йшла.

У XX столітті Харків став духовним форпостом України в її опорові русифікації та наступу великодержавних шовіністів. Харківський університет, заснований ще 1805 року (Київський університет відкрито на 29 років пізніше, а Львівський — на 144 раніше), дав українській культурі та науці Василя Карамзіна, Миколу Лисенка, Олександра Потебню та багатьох інших, чиї імена нині повертаються до нашої історії. Саме університет, ще ряд вузів та наукових і культурних установ є символічними спадкоємцями й продовжувачами справи перших будівників Харківської фортеці — волинян, які принесли на схід України той неспокійний дух і прагнення волі, що свого часу сприяли відкриттю найдавнішої української академії — Острозької (1576 — 1636), яка стала рятівним вікном для України, через яке поширювалися тут ідеї європейського Відродження.

Підприємство зупинилося. Де подітися робітникові?

Знайти роботу в цих краях, та ще й добре оплачувану, завжди було сутужно. Чи не тому першими поселенцями-українцями в далекій Канаді понад сто років тому стали малоземельні селяни з прикарпатського села Небилова. Бо і великих підприємств на підгір'ї і в горах обмаль, та й орної землі не так уже й багато. Але ще донедавна люди мали якусь роботу, яка давала їм змогу прогодувати й одягнути сім'ю. А з роками можна було стягнутися і на свій чворак, себто особняк. Бо одні мали роботу в лісі чи на меблевому виробництві, другі — вахтовим методом працювали на нафтових родовищах у Західному Сибіру, треті — «сиділи на сувенірах» і також непогано заробляли.

Сьогодні місцеві лісокомбінати ледве животіють, возити людей на роботу за тридев'ять земель стало економічно невигідно, а дорогі мистецько-ужиткові речі багатьом з наших співвітчизників, як то кажуть, не по кишені.

Але людина, яка не має великих заощаджень чи солідної нерухомості, обійтися без роботи не може, бо інакше стає жебраком, «бомжом». Та й самі прикарпатці до роботи беручкі, не звикли чекати манни небесної. Отож будують дачі у Підмосков'ї, няньчать дітей у Німеччині, збирають помаранчі у Греції, їздять на польові сезонні роботи до східних і південних областей нашої країни. Ось і тепер цілі бригади виїхали звідси у вже звичному для них напрямку — допомогти своїм братам швидко впоратися зі жнивами. Та й собі щось заробити, щоби зиму перезимувати у теплі і з непорожньою коморою.

Та чи довго так триватиме? І що треба зробити, щоби поліпшити ситуацію, щоби прикарпатці не їхали світ за очі заробити на шматок хліба і дати раду своїм сім'ям?

Погляд зблизька

ЗАМАЛО НАРОБИТИ ПАРКЕТУ. ЙОГО ЩЕ ТРЕБА ПРОДАТИ

Лише за такої умови працівники лісокомбінату можуть розраховувати на зарплату за свою роботу

Дмитро Постоловський, директор акціонерного товариства «Івано-Франківський лісокомбінат»:

— Наприкінці березня ми постали перед дилемою: працювати чи зупинити виробництво? І зупинили. Бо не могли вже далі працювати на склад — у нас тоді нагромадилося готової продукції на 50 мільярдів карбованців, а ми заборгували енергетикам майже 30 мільярдів. Отож продовжувати працювати в такій ситуації — означало зовсім розорити підприємство, довести його до повного банкрутства.

Це аж ніяк не означає, що наша продукція — паркет та ріжучий інструмент для деревообробної промисловості — сьогодні нікому не потрібна. Потрібна, але за високої собівартості не має очікуваного збуту. Принаймні такого, як ще два-три роки тому.

Причин тут кілька, але найперша — зростання цін до рівня світових на енергоносії. Отож один квадратний метр паркету коштує до восьми доларів — погодьтеся, для пересічного жителя нашої країни, який заробляє 4—5 мільйонів карбованців щомісяця, — це недоступна ціна. А на європейському ринкові — хоча б у Словаччині чи Польщі — нас ніхто сьогодні не чекає. Там давно ці ніші зайняті. Якіснішою і, нерідко, й дешевшою продукцією. А якщо хтось і хоче взяти наш паркет, то ціни пропонує демпінгові, що для нас невигідно.

Те саме і з дереворізальними пилами. Ще донедавна 90 відсотків цієї продукції ми збували в Росії. Але й там деревообробна промисловість тепер переживає кризу. Та й метал у наших сусідів значно дешевший — отож через велику собівартість наші пили з їхніми конкурувати не змогли.

Звісно, нелегка то річ — зупиняти виробництво і відправляти людей у вимушену неоплачувану відпустку. Бо є такі сім'ї, де наші робітники єдині годувальники. І в такій ситуації навіть хліба нема за що купити.

Треба було щось робити, щоби знову запустити виробництво, щоби розтоварити наші склади з готовою продукцією, щоби в наших працівників знову з'явилася надія: їм не дадуть пропасти.

Без солідних інвестицій сьогодні це неможливо зробити. Отже, через сертифікатний аукціон солідну частину наших акцій придбав фінансово-промисловий концерн «Київська Русь — МДС». Можливо, не всім до вподоби такий наш крок. Але найлегше людей викинути за ворота виробництва, зіславшись на об'єктивні труднощі. Набагато важче — забезпечити їх роботою і більш-менш пристойним заробітком. Ми пішли другим шляхом, і, сподіваюся, люди, врешті-решт, нас правильно зрозуміють і підтримають.

Іван Симчич, директор акціонерного товариства «Делятинський лісгосп»:

— Дехто наївно сподівався, що корпоратизація відразу принесе очікуваний результат. Але якщо раніше таким великим підприємством командували зверху — що і як робити, — то тепер воно стало чимось нагадувати великий колгосп. І, по суті, реального власника немає, бо начебто — всі господарі, а насправді — ніхто. І, погодьтеся, не так вже й легко скоротити робітника-власника, який навіть і погано працює, бо завтра він братиме участь у виборах директора і звісно, яким чином голосуватиме.

Але не це головне, бо ще не вродився той, хто міг би всім догодити. І сьогодні, як на мене, найдоцільніше створювати не одне велике акціонерне товариство, а декілька. Скажімо, окремо — меблеве виробництво, окремо — виробництво столярки для забудови, ще одне — цегельня.

Бо коли все гамузом, укупі, то страждає той, хто працює ліпше. Бо плоди його продуктивної праці «з'їдають» ті, хто не наділений підприємливістю, не може, а то й не хоче працювати по-новому. А за ринкових умов така зрівнялівка недопустима. А в невеликих колективах кожна людина, як то кажуть, на видноті. З неї і спитати можна за недбалість чи брак, а також і допомогти, коли вона потребує підтримки.

А до чого призводить безробіття, відсутність заробленого карбованця в кишені, ми вже бачимо. Є випадки, коли діти в робітничих чи селянських родинах днями голодують, і їх звозять у пришкільні інтернати, щоби бодай нагодувати. Почастішали в горах і крадіжки, бо голодна людина готова на все.

Ми повинні розуміти, що дати людям заробити на шматок хліба — це передусім врятувати наше суспільство від духовної руйнації, подбати про його майбутнє.

ПРОБЛЕМА БЕЗРОБІТТЯ

Зі звіту Світового банку щодо соціальної сфери України

- Рівень безробіття залишається низький, але може швидко підвищитися, коли будуть впроваджені жорсткі бюджетні обмеження та реформа підприємств. Таким чином, уряд має бути готовий до виникнення 1995 року трьох мільйонів безробітних.
- Державна служба працевлаштування (СП) має виконувати декілька функцій: реєструвати громадян, які шукають працю, розподіляти робочі місця, консультувати безробітних, виплачувати допомогу з безробіття та організовувати навчальні програми. Потрібно збільшити можливості для надання таких послуг та поліпшити їх ефективність.
- Скорочення виробництва сприятиме витратам на допомогу з безробіття з ресурсів Фонду зайнятості, що може стати ефективною формою соціального захисту, але мало допомагає працівникові знайти нову роботу.
- Активна політика ринку праці може відплатити скорішим переходом до нового робочого оточення. За можливості навчання, особливо навчання безпосередньо на робочому місці, в разі нового працевлаштування робітники, звільнені через скорочення виробництва, в змозі будуть швидко призвичаїтися до нового робочого оточення й досягти успіху на нових роботах. Ефективна програма щодо вибору бажаного працевлаштування також зможе зменшити кошти для пошуку праці. Необхідно покращити розробку та впровадження таких програм.

Відповідна загальна політика

- Необхідно мати фонди для підтримки політики активного ринку праці щодо навчання кадрів для роботи в приватному секторі, для підтримки служби, яка добирає бажане працевлаштування, а також допомагає за умови масового скорочення виробництва.
- Переглянути систему допомоги з безробіття відповідно до фінансових обмежень і уникнути негативних ефектів.

Конкретні дії

- Гарантувати направлення частини ресурсів Фонду зайнятості для підтримки активної політики ринку праці. Перевести фінансування програм активного ринку праці на рахунок загального прибутку державного бюджету, залишаючи податки на заробітну платню для фінансування допомоги з безробіття.
- Під час перехідного періоду потрібно розглянути питання щодо однакових виплат з безробіття всім, хто цього потребує, незалежно від розміру їх колишньої заробітної платні; або встановити два чи три рівні виплат залежно від віку й досвіду безробітних. Розглядання схем більш комплексної допомоги треба відкласти доти, доки мине економічна криза.
- Відмовити в допомозі з безробіття тим, хто добровільно залишив роботу або школу, та іншим новим «вступникам» до категорії робочої сили. Кошти, збережені таким чином, може бути витрачено для навчання безробітних та пошуку для них нових робочих місць.

Замість коментаря

НА ЗАПИТАННЯ кореспондента «ГУ» відповідає заступник директора, начальник відділу створення робочих місць і організації громадських робіт Івано-Франківського обласного центру зайнятості Василь Ванджура:

— Ситуація справді невтішна. Простоює розгалужене в нашому регіоні деревообробне і меблеве виробництво, працюють з великими перервами заводи донедавна могутнього військово-промислового комплексу. Та що там казати, згортаються роботи у нафтовидобувній галузі, хоч нафта сьогодні для нашої держави, немов повітря. Практично зупинилися такі великі виробництва, як Надвірнянський лісокомбінат, «Коломиясільмаш», завод «Родон» в обласному центрі... На багатьох інших підприємствах люди працюють від випадку до випадку, але і в цій ситуації місяцями не одержують заробітної плати, бо всі у боргах, як у реп'яхах.

Правда, офіційний рівень безробіття в області невеликий — 1,2 відсотка. Але ця цифра аж ніяк не відображає реальної картини. Бо мова йде лише про людей, зареєстрованих нашим центром зайнятості. А коли долучити до них і тих, які самотужки шукають роботу, і тих, що сидять удома у вимушених відпустках, то набереться і цілих 30 відсотків, а можливо, і більше.

Чим може зарадити безробітній людині наш центр? Маємо у своєму реєстрі трохи більше, ніж півтисячі робочих місць по всій області. То, звісно, краплина в морі. Тим паче, що на таких підприємствах, як, скажімо, івано-франківський «Промприлад», зарплата, по суті, символічна — 800 — 900 тисяч карбованців щомісяця. І ніхто туди не спішить. Бо приблизно таку суму можна одержувати протягом кількох місяців, маючи статус безробітного. А ті, що звільнені з підприємств згідно зі скороченням штатного розпису, одержують середньомісячну заробітну плату протягом майже півроку — таким чином і виживають.

Частина безробітних через наш центр проходить перекваліфікацію — опановує спеціальності, з якими сьогодні легше знайти роботу, зокрема бухгалтера, програміста, менеджера... Потрібні люди й з робітничим фахом.

Та чи не найбільше шансів знайти роботу за межами Прикарпаття. Ми налагодили добрі зв'язки з Дніпропетровською, Донецькою, Одеською та іншими областями, укладаємо договори з тамтешніми підприємствами, фірмами, колгоспами і відправляємо наших земляків туди на роботу. Здебільшого вони працюють на будівництві, на обробітку і збиранні сільськогосподарських культур.

Поступово налагоджуємо контакти і з іноземними фірмами. Так, цими днями відправляємо кілька бригад будівельників в Ізраїль. Правда, умови контракту передбачають, що вони там мають відпрацювати не менше року, а це не кожному підходить. Бо в одного дома зостається багатодітна сім'я, в іншого — старі хворі батьки. Але і бажаючих попрацювати в Ізраїлі не бракує, бо все ж таки заробіток, як для нас, немалий — мінімум 300 доларів щомісяця.

Та всі ці пошуки роботи за тридев'ять земель не вирішать гострої для Прикарпаття проблеми безробіття. Треба стабілізувати виробництво, підтримати через податкову і кредитну політику підприємництво, малий бізнес, прискорити приватизаційні процеси. Тоді і шанси знайти добре оплачувану роботу у наших земляків зростуть.

Але для цього потрібна широка державна підтримка.

Ведучий рубрики Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ. Тел. 441-86-44.

Книжковий кіоск

Поетичний характер Юрія Боярунця

Юрій Боярунець
Вольний вітер з Лугу

Юрієві Боярунцеві 42 роки. Він народився на Поділлі, на Хмельниччині, у рік смерті одного з найжорстокіших на землі тиранів. Тема свободи і тиранії стане основною в його поезії і, сказати б високо, в житті — у студентські роки він з однодумцями створить політичний підпільний гурток для боротьби з комуністичним режимом. Закінчилося все, звісно, невесело.

Служив у морській авіації Північного флоту. Закінчив Харківський авіаційний інститут. Працював інженером-технологом, кореспондентом райгазети, техніком цукрозаводу на Вінниччині.

Як поета його помітили на республіканській нараді молодих літераторів 1989 року. І через два роки у видавництві «Молодь» у десятій поетичній касеті вийшла перша книжка Боярунця «Котилася торба з високого горба». Вже в анотації сказано про «схильність автора до філософських узагальнень». Головна думка і дума невеличкої збірки осовлена автором: «Демон забуття зневажені святині ще не прирік».

Ця думка залишиться головною і в другій книзі поета, виданій торік в «Українському письменнику» — «Вольний вітер з Лугу». Книжка велика за обсягом, дає можливість шанувальникові поезії розібратися в тому, що означає для нього поет Юрій Боярунець, прийняти його чи ні?

Боярунцева строфа дуже часто неоковирна, як говорили раніше, непрофесійна, але слугує вигідним тлом для його багатьох знахідок. Але таких «вигод» раджу йому уникати. Взагалі Юрій Боярунець зацікавлює як поетичний характер. Це дається долею. До таких характерів доля найчастіше буває немилосердною. На жаль, не став винятком і Юрій. Нещодавно, після бандитського нападу, він втратив долоні. Радіє, що залишився живий. Адже три роки тому, в середині березня, в центрі нашої древньої столиці, біля Державної філармонії, від бандитського ножа загинув молодий поет Віктор Шакула, перша збірка якого вийшла в попередній поетичній касеті «Молоді», а наприкінці минулого року в передноворічну ніч перед своїм будинком, на подвір'ї однієї з київських шкіл, від бандитського ножа загинув поет Володимир Мельник, перша збірка якого вийшла в поетичній касеті «Молоді» ще чверть століття тому...

У ті часи свій сонет «Че Гевара» Дмитро Павличко закінчив образом двох зірок, якими стали «відрубані долоні» легендарного латиноамериканця. На небі незалежної України також є такі зорі. І сьогодні страшно повертатися по них навіть додому. До своїх.

Василь ГЕРАСИМ'ЮК.

Юрій БОЯРУНЕЦЬ

ФРЕСКИ З НАТУРИ

РЕПЛІКИ

Чорна хмара насуває —
мабуть, буде дощ,
Жінка півня зарубала —
мабуть, буде борщ.

Приповідка.

Як перебути у Києві три доби з трьома тисячами карбованців

... А ти прийди до брата
і скажи: «Всьо,
буду у вас жити», —
вмощуйся на дивані
і газету до рук.
То вони тобі і двадцять тисяч дадуть,
ще й музику наймуть,
аби спровадити.

Бо воно то так

Найліпша риба — ковбаса,
а найсправніша ковбаса —
торба з грішми.

Полювання з лукавим

— А він — то вже такий хитрий...
— Як лис.
— Треба його на полювання взяти.
— ... І підстрелити.

Резюме товариша

— А щоб ти став великим начальником,
то ще років триста повинен жити.
Тоді тільки «Кар-р...» —
і всьо!..

Перефраза

На городі бузина —
а в Києві — науково-дослідний інститут
з її вирощування.

Сон

«...І сниться мені —
уся Америка в огнях,
іду я по Білому дому —
і собаки гавкають».

Про честь

— Може, й станеш чесним...
Коли тебе років на три
у церкві зачинити
і не пускати нікого.

ПСИХОЛОГУ

Раніше в надії на Бога
в юдолі земній пребували
тілом і духом убогі.
Тепер, кому горя мало
і хто навпаки, кожен вчений
і сам себе має за Бога.
Раніше ішли до священика,
Тепер ідуть до психолога.

НАТАША

Н.С., медсестрі

1

Твої руки лежать на моїх.
Я б устами торкнутися міг,
та мені їх торкатися гріх —
твої руки лежать на моїх.
От і ще один порук — і ти
вже на бантики в'яжеш бинти.
От і все. Тобі треба йти.
І я знов — як взірець самоти.

2

Ми випадково зустрілись,
й ледве не зіштовхнулись одне з одним,
ти підвела очі — і я сахнувся:
яка глибина!

ЛЕГЕНДА ПРО БОЖУ ІСКРУ

І. Римаруку

І Бог викресав її, і вона була холодною...
(Я написав)

Холодність барв, м'яких завія слів.
Та слід Чорнобиля, тамні білі саг відлуння,
і Крабата хода проміж млинів
засніжених. І щось напроти суне.

***

Чорний ворон на грудях твоїх,
чорний ворон тебе неволить.
Він пильнує іскру життя,
спопелити її він прагне.
Враз злетів чорний ворон з грудей
і на стовбур він дерева сів,
плодоносити більш неспроможне.
Він не зводить із тебе очей —
не покинув тебе він, ні:
чорний ворон на грудях твоїх
звив гніздо. Стережись! — він пильнує.

Наші першодруки

Надія ТИСЯЧНА

ДОРОГА У СПОМИН

Темна і тиха ніч. Спить старенький Київ. Веселе товариство забавляється у розкішній залі, де пахне вишуканими парфумами і дорогими цигарками. На столах одиноко сумують свічки і стоять кришталеві бокали з недопитим шампанським. Райдужні кольори світил падають на гарні плечі панн і на білий рояль, який дуже вирізняється серед отої темноти своїм кольором і блиском.

— Друже, граю у твою честь! Твоя улюблена, — мовив молодий гарний чоловік. Його руки акуратно торкнулись клавішів, а перші акорди вразили струни серця винуватця цього торжества. Він сумно сперся на рояль і полинув у світ спогадів.

Панни дивились на нього і боготворили. Чоловіки мріяли бути на його місці. А він стояв розчавлений і безсилий.

Лише вона,що ніколи не вміла боготворити,говорити красиві слова, жила без ідеалів, побачила його таким.

Він мріяв про визнання. І загубив оту єдину... Проміняв на зрадливу і гарну жінку на ймення «СЛАВА».

Останні акорди і слова:
І три дороги судилось нам:
Одна — в розлуку, друга — в любов,
Остання та, що не знайшов...

«Інколи доводиться вибирати між добрим і ще ліпшим», — подумав він. З уст панн злетіло: «Браво!». І знову — аплодисменти в його честь.

ЖІНОЧА ЗАЗДРІСТЬ

Місто... Щойно розцвіли пуп'янки яблунь і каштанів — своїм білосніжним і рожевим цвітом ваблять очі. Весна... Навкруги все переливається різнокольорними барвами.

У старому серванті з горіхового дерева згорбилась скрипка. Втомлено сперлась на міцний горіх і нудилась від самоти. Через скляні шиби зазирала у далечінь, де вигравало сонце, і вітер зачіпав квітки, запрошуючи їх на байдужий фокстрот. З сумом згадувала, як у розкішній залі гасло світло, і все завмирало в очікуванні її голосу. Затамований подих і легке тремтіння від знайомої руки скрипаля. Дотик до струн... Линe музика... Вона могла народжувати таку музику! Оплески... А тепер... тепер мертва сервантна тиша і втома від самотності.

На дивані мерзла жінка. Худорляві пальці необережно обіймали червоний тюльпан. Самотня пані... Як вона заздрила скрипці, що та нежива і не здатна кохати.А скрипка божеволіла від думки, що жінка має щастя відчувати смак любові. Жіноча заздрість!

ПРО АВТОРА

Надія Тисячна народилася 1975 року в Тернополі. Закінчила середню школу № 2, тепер — студентка четвертого курсу філологічного факультету Тернопільського педагогічного інституту.

Ще ученицею Надійка видрукувала свої прозові мініатюри в журналі «Тернопіль», у часописі «Праця», що виходить у Пруденттополі /Бразилія/. У 1992 році вона взяла участь у Всеукраїнському конкурсі на кращу рукописну книжку рідною мовою — її роботу визнано кращою, а під час самого конкурсу зайняла перше місце серед старшої вікової категорії у жанрі прози. Її вітав Київ через радіопрограми «Щоденник» і «Європа-Центр», телеканал «Д». Новели «Потяг» та «Українська хата» надрукував тижневик «Друг читача», а Спілка письменників України рекомендувала Надійку до вступу в вуз.

МЕЛОДІЯ ОСІННЬОГО СМУТКУ

Понура осінь бродить з пензлем. Вечір обійма за плечі.Скручене пожовкле листя шепоче поетичні рядки. Намисто горобини...

Старій кав'ярні теж відома мелодія осіннього смутку.

Скрипаль на естраді. Ольга сиділа самотньою. Її погляд губився серед танцюючих пар. Вона заздрила, заздрила їм, собі — всім. Отут зустрічала свій день народження. А, зрештою, самотність стала для неї приятелькою. Ні про що не думала. Все байдуже. Питання особливого щастя втратило для неї актуальність. Вона навчилася говорити з пусткою, тишею, темрявою. Людська звичка.

Дим цигарки розвіявся і канув у небуття. Вечір уступив ночі. А завтра... Завтра — день... Ні! Не треба думати про те, що буде завтра. Сірий попіл розсипався у кришталевій попільниці, і згасли останні надії.

Ніч... Володарка пітьми. Ольга вдихнула осіннього повітря і, хитаючись, побрела до телефонного автомата.Диск спритно крутився, наче відраховувала щасливі хвилини. Гудки. Гудки сподівань.

— Слухаю...

— Добрий вечір! — мовила жінка, рукою закривши лице. — Гадаю, не розбудила. Телефоную, щоб відповісти,— ти просив... Я не хочу бути з тобою. О, пробач... Папірець з твоїм домашнім номером впав у воду. Шкода... — Вона мовчала і чогось чекала.

— Олю, ти завжди робила багато дурниць. Не повтори помилки. Олю! — гукав чоловічий голос. — Ти мені потрібна!

— Пробач, тут таксі! — збрехала жінка.

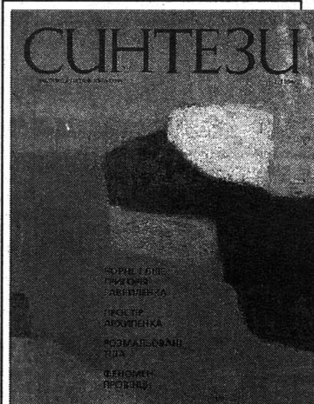
— Горда! Я не можу більше так! Що мені зроб...

Короткі гудки... Сигнали зламаних мрій і надій.

Пальці неакуратно зім'яли клаптик паперу, і він залишився на холодному вибитому асфальті. Ольга мимоволі проковтнула сльозу і затулила лице руками.

— Горда! — промовила й істерично розсміялася. — Таксі, таксі! — побігла до дороги і щезла у провулку.

Тернопіль.

З ЧОГО ПОЧИНАЄТЬСЯ РЕНЕСАНС?

Побачив світ перший випуск часопису з питань культури «Синтези»

Співредактори «Синтез» Петро Бевза та Володимир Горбатенко не турбуються про широкого читача свого видання. Бо й чи є він той «широкий читач», а точніше, чи й потрібний він? Істиною, як відомо, найчастіше володіє одна людина, в усякому разі, не натовп. А, на жаль, сьогодні так багато тих, хто не тільки не виділяється, а навпаки прагне бути частинкою натовпу. Можливо, такий час у нас...

Так-от повторюю, що «Синтези» — це видання для вишуканого читача. І саме такі нам потрібні нині. «Людина втратила своє укорінення» (Мартін Хайдеггер), вона стоїть між розірваним минулим і невідомим майбутнім, вона шукає духовної опори. На думку авторів «Синтез», опора в культурі, її пізнанні. Олександр Архипенко, Георгій Якутович, Віктор Зарецький, Святослав Реріх — це відомі нам імена. Але не лише про них йдеться у новому часописі. Більше про маловідомих. Не тих, кого ми ще не знаємо, бо митці лише вступили на шлях мистецьких відкриттів, а тих невідомих, яких від нас ховала політична система, що визначала зміст культурного життя. Не подобався В.Леніну Ф.Достоєвський, і не видавали його творів, якими зачитувався весь світ. Багато чого ми не знаємо, бо погано вивчали мови і не читаємо популярні в світі мистецькі видання. Але на перше місце серед причин нашого незнання належить поставити відірваність від світу культури Європи. Одна з авторів «Синтез» Галина Скляренко дає таке розуміння такої нашої відокремленості — «Провінція — школа печалі», щоправда, запозичуючи цю думку в С.Мрожека. Але не розділити висновки авторки неможливо. Справді, в провінції (нашій чи чужій, байдуже) «генії майже не виживають, а середня людина легко набуває вагомості, значущості».

Розповідають «Синтези» й про нові культурно-мистецькі центри України. Адже їх так багато з'явилося й сталось так, що в тій «масовій полові загубилися й зерна». Центр сучасних митців «Брама» на Трьохсвятительській та Галерея мистецтв «Славутич» на Контрактовій площі, — без них нинішнє життя київської інтелігенції уявити важко. «Синтези» знайомлять читачів із творчістю австрійської художниці Акелай Зелл, яка виставлялась в цих центрах столиці України.

«Ідеї в повітрі» — ці слова Платона можна віднести й до видавців часопису. Вони спробували зловити ті ідеї, які хвилюють любителів мистецтва, і відкрили читачам багато невідомого. Дай Боже, щоб новий часопис не зупинив своє існування на перших числах.

Микола КРАВЧУК.

Информация о выпуске инвестиционных сертификатов

Закрытого взаимного Фонда «Приднепровье» промышленно-инвестиционной компании «Динко»

1. Полное и сокращенное название инвестиционной компании:

открытое акционерное общество промышленно-инвестиционная компания «ДИНКО» (ОАО ПИК «ДИНКО»)

2. Уставной Фонд Компании

— 12000000 млрд. крб. — на момент регистрации выпуска инвестиционных сертификатов оплачен полностью. Ранее выпуск инвестиционных сертификатов Компания не проводила.

3. Инвестиционная декларация

Днепропетровск. Тысяча девятьсот девяносто пятый год.

3.1. Закрытый взаимный фонд «Приднепровье» (в дальнейшем Фонд) является филиалом промышленно- инвестиционной компании «ДИНКО» (в дальнейшем Компания).

3.2. Фонд создан решением учредительного собрания акционеров компании в целях осуществления совместного инвестирования путем эмиссии инвестиционных сертификатов (ИС) и их реализации.

3.3. Фонд не является юридическим лицом, а имеет отдельный баланс и текущий счет, печати и штампы с наименованиями компании и Фонда.

3.4. Местонахождение Фонда: Днепропетровск, пр.Карла Маркса, 93 (комн.512).

3.5. Участниками Фонда являются физические и юридические лица, которые приобрели ИС Фонда.

3.6. Фонд размещает именные инвестиционные сертификаты серии А, № 000 001 — 150 000.

3.7. Уставной фонд Компании: 12 000000000 (двенадцать) млрд.крб.

3.8. Цели инвестиционной деятельности:

осуществление совместного инвестирования в интересах участников Фонда;

обеспечение доходности вложений.

3.9. Предмет инвестиционной деятельности:

осуществление деятельности по выпуску и размещению инвестиционных сертификатов Фонда;

осуществление коммерческой и комиссионной деятельности с ценными бумагами;

осуществление посреднической деятельности с приватизационными бумагами;

осуществление инвестиций в объекты промышленной и социальной сферы, доли и паи, принадлежащие государству в имуществе хозяйственных обществ в процессе приватизации.

3.10. Порядок продажи инвестиционных сертификатов:

Инвестиционные сертификаты закрытого взаимного Фонда реализуются за средства участников и приватизационные бумаги через отделения Проминвестбанка Украины в Днепропетровской, Запорожской, Кировоградской областях в порядке, установленном Компанией.

3.11. Ограничения в инвестиционной деятельности.

Взаимный Фонд не имеет права:

выпускать облигации и векселя;

иметь в своих активах более 10% ценных бумаг одного эмитента, более 25% ценных бумаг одного эмитента при условии их приобретения за приватизационные бумаги и инвестировать более 5% своих ценных бумаг в одного эмитента, кроме инвестирования в облигации внутренних государственных займов, казначейские обязательства и другие ценные бумаги, получение доходов по которым гарантировано Правительством Украины;

иметь в ценных бумагах менее 70% активов;

покупать инвестиционные сертификаты другого инвестиционного Фонда или компании;

заниматься представительской деятельностью с приватизационными бумагами;

брать банковский кредит;

размещать инвестиции в ценные бумаги, эмитентом которых являются афилированные лица Фонда;

выдавать имущественные гарантии, обеспечивать имуществом Фонда третьих лиц, оформлять договоры залога;

приобретать ценные бумаги полных и коммандитных обществ.

3.12. Извещение об эмиссии инвестиционных сертификатов:

Инвестиционные сертификаты взаимного Фонда «Приднепровье» ОАО ПИК «ДИНКО» выпускаются для продажи и обмена на приватизационные бумаги на общую сумму 150 (сто пятьдесят) миллиардов карбованцев. Общий объем эмиссии — 150 000 именных инвестиционных сертификатов.

3.13. Номинальная стоимость одного инвестиционного сертификата — 1 (один) млн. крб. Размещение ИС будет производиться по номинальной стоимости. День начала продажи — через месяц после опубликования информации в средствах массовой информации.

Инвестиционная компания имеет право осуществлять дополнительную эмиссию инвестиционных сертификатов в 50-кратном размере к объему принятых к размещению приватизационных бумаг. Участнику Компании может выдаваться сертификат на суммарную стоимость инвестиционных сертификатов.

Инвестиционные сертификаты предлагаются на продажу на протяжении 6-ти месяцев с начала их размещения среди участников.

Максимальное количество ИС, разрешаемых для приобретения одним инвестором, неограничено.

3.14. Обязательства по выкупу инвестиционных сертификатов, последствия невыполнения этих обязательств.

Инвестиционные сертификаты подлежат выкупу инвестиционной компанией с апреля 2000 года, но не ранее окончания срока использования приватизационных бумаг.

В случае, когда стоимость имущества при ликвидации Фонда в расчете на один инвестиционный сертификат ниже его номинальной стоимости, разница владельцам инвестиционных сертификатов покрывается за счет учредителей.

3.15. Комиссионные, вознаграждения и затраты, которые могут оплачиваться за счет средств взаимного фонда.

За счет средств взаимного фонда оплачиваются:

инвестиционному управляющему вознаграждение — 5% среднегодовой стоимости чистых активов Фонда, или 10%, когда активы Фонда более чем на 50% сформированы за счет приватизационных бумаг;

уполномоченным Компании, действующим по договоренности от имени Компании, — комиссионные 0,5% среднегодовой стоимости чистых активов, приходящихся на их деятельность;

реклама, информация в средствах массовой информации;

выпуск инвестиционных сертификатов, прямые и косвенные затраты по их реализации;

затраты по договорам с депозитарием, аудитором;

расходы, связанные с начислением и выплатой дивидендов участникам и учредителям Фонда и др. расходы в соответствии с действующим законодательством.

3.16. Доходами инвестиционной Компании являются:

а) доходы от ценных бумаг, приобретенных за средства Фонда;

б) доходы от коммерческой деятельности с ценными бумагами;

в) доходы от комиссионной деятельности с ценными бумагами;

е) доходы от ликвидации выбывшего имущества, принадлежащего Фонду;

ж) безвозмездное поступление средств от юридических и физических лиц;

з) доходы от других видов деятельности в соответствии с уставом и действующим законодательством Украины.

3.17. Доходы Компании, ее учредителей и участников облагаются налогом при выплате дивидендов в соответствии с действующим законодательством.

3.18. Прибыль Фонда распределяется между участниками в виде дивидендов. Дивиденды определяются из расчета чистых активов на один инвестиционный сертификат. Оценка чистых активов осуществляется в соответствии с положением «О порядке оценки чистых активов инвестиционных фондов и взаимных фондов инвестиционных компаний», которое утверждается Министерством финансов Украины.

3.19. Место, срок и порядок выплаты дивидендов:

Участникам взаимного Фонда не гарантируется фиксированный размер дивидендов.

Порядок расчетов и выплаты дивидендов устанавливается общим собранием акционеров инвестиционной компании.

Фактические дивиденды, получаемые от результатов деятельности взаимного Фонда, выплачиваются один раз в год, с мая по июль месяц в кассе Компании по адресу: Днепропетровск, пр. Карла Маркса, 93, или перечислением на счета участников в отделениях Проминвестбанка Украины в Кировоградской, Днепропетровской, Запорожской областях.

Специальные или резервные Фонды во взаимном Фонде не создаются.

Адрес: 320127, Днепропетровск, ул.Автопарковая, 4, р/с № 2467747 в Главном региональном Управлении Проминвестбанка Украины Днепропетровска МФО 305437, код ОКПО 23358460, тел.: 44-75-00, 44-33-74, факс 44-30-34.

4. Сведения об учредителях:

полное наименование и организационно-правовая форма — Акционерное общество открытого типа промышленно- инвестиционная компания «Динко»;

доля каждого учредителя в уставном Фонде (в процентах):

Проминвестбанк Украины — 5%,

Юридический адрес: 352001, Киев, пер. Шевченко, 12;

Профсоюзный комитет Днепропетровского Главного регионального управления Проминвестбанка Украины — 8%,

Юридический адрес: 320000, Днепропетровск, ул. Ленина, 17;

Днепропетровский межотраслевой совет профсоюзов — 6,6%,

Юридический адрес: 320020, Днепропетровск, пр. К. Маркса, 93.

Общество с ограниченной ответственностью «Финансово-промышленный концерн «Цыбулько» — 5,8%,

Юридический адрес: Днепропетровск, пр. Воронцова, д. 77, кв. 45.

Физические лица — 74,6%.

5. Органы управления

Председатель правления — Охрименко Сергей Васильевич. Паспорт III-ОЛ № 586338, выданный Новгородским РОВД Кировоградской области 22.06.79 г. Предыдущая должность — директор юридической фирмы «Виндико-Сервис» Днепропетровска.

Член правления — Бронникова Валентина Юрьевна. Паспорт XIV-КИ № 569172 выданный Ленинским РОВД Днепропетровска 30.03.83 г. Предыдущие должности — зам. директора по экономике обособленного подразделения Днепропетровского концерна «Весна».

6. Сведения о депозитарии инвестиционной компании:

полное наименование: Днепропетровская областная дирекция АКБ Укрсоцбанка по доверенности Укрсоцбанка № 02-10/271 от 16.06.94 г.;

местонахождение: 320070, Днепропетровск, ул. Мечникова, 11;

номер и дата государственной регистрации: зарегистрирован в Национальном банке Украины 27.09.91., протокол № 3;

разрешение Министерства финансов Украины № 43 от 18.07.1994 года на право осуществления деятельности как депозитария инвестиционных Фондов и компаний;

банковские реквизиты: р/с 960916, МФО 305017, код ОКПО 09305014;

состав учредителей — закрытое акционерное общество;

сведения о других инвестиционных Фондах, с которыми заключен депозитный договор — договора с другими инвестиционными Фондами не заключались.

7. Права владельцев инвестиционных сертификатов

Собственники инвестиционных сертификатов могут по собственному усмотрению осуществлять перепродажу инвестиционного сертификата. Нереализованный собственником инвестиционный сертификат подлежит обязательному выкупу Компанией после окончания срока использования приватизационных бумаг.

8. Сведения об аудиторе Фонда:

полное наименование:

Киевская аудиторская фирма «Аналитик», Днепропетровский филиал «Аналитик-Днепр»;

местонахождение:

320020, Днепропетровск, пр. Карла Маркса, 93;

директор: Кузнецова Мария Викторовна, действующая на основании доверенности № 279 от 21.04.95 г.;

р/счет 2467043 в АКБ «Новый», МФО 305062, код ОКПО 14274505;

лицензия АБ № 000030 от 24.02.94 г. выдана Аудиторской палатой Украины на право ведения аудиторской деятельности.

За кордоном є спадок. Можливо, для Вас...

УКРІН'ЮРКОЛЕГІЯ (252034, м. Київ, вул. Золотоворітська, 2-а)

В справах про спадщину розшукує родичів

Померлих в Канаді:

Йосипа Зивиняка, він же Йозеф Карпет, який народився 1915 року в Україні.

Моріса Ліфф (Лів, Лев), який народився 1908 року в Польщі чи Західній Україні.

Померлих у Франції:

Анатолія Костенка, який народився 1923 року в Белграді, Югославія, батько якого Микола Гаврилович Костенко народився 1879 року в Україні чи Росії, а матір звали Людмила, в дівоцтві Васільєва.

Антуанети Батаюк (Бажаюн і подібно), яка народилась в Парижі 1926 року, батьком якої був Антуан Батаюк, який народився 1903 року в Польщі чи Західній Україні, а матір'ю — Марія Яремчук, дочка Михайла і Гаськи Мартинюк, і народилась в с. Жуковець, Україна.

Померлих в США:

Нелі Хрущик, яка народилась 1919 року в Харкові (Харківці, Харкове подібно), батьками якої були Якіб Якович Лебзельтер і Сусанна Бух.

Дмитра Ветрова, який народився 1915 року у Львові чи області, батьками якого були Дмитро Ветров і Гелена, в дівоцтві Кіхтенко.

Регіни Зельцер (Зельзер), яка народилась 1901 року, батьками якої були Ісаак-Лейб Зальцер і Катя, в дівоцтві Вахтель, останнім місцем проживання яких в Україні було м. Теребовля Тернопільської області.

Померлих в Англії:

Дмитра Бортника, зокрема його доньку Людмилу Дмитрівну Бортник, у якої є єдинокровний брат Іван Дмитрович Бортник, який народився 1931 року в с.Запсілля Краснопільського району Сумської області.

Івана Гурин, який народився 1918 року в с.Мирогоща, Україна.

Луки Нещувака, який народився 1910 року в Україні, батька якого звали Стефан.

Зацікавлених осіб, а також осіб, яким відоме місце проживання розшукуваних, просимо повідомити про це Укрін'юрколегію: Київ-34, вул. Золотоворітська, 2-а, тел. (044) 224-16-67, факс (044) 229-28-35.

Оптимісти збираються в дорогу

Політичні та економічні пристрасті, що вирують в Україні, не дають змоги принаймні мимохідь глянути у бік Антарктиди. А дарма... Не за горами той час, коли Шостий континент, із екзотичного материка вічного льоду і пінгвінів, перетвориться в арену боротьби за сфери впливу між багатьма державами.

«Договір про Антарктику» заморозив на невизначений термін будь-які територіальні претензії в Антарктиці. Але, як показує досвід, навряд чи залишиться без змін «Договір», коли стане можливою й економічно вигідною розробка корисних копалин на білому континенті. Уже сьогодні Японія близька до створення технологій з видобутку корисних копалин у полярних умовах. А з'ясувати стосунки в Антарктиці буде за що. Там розвідані великі поклади залізних руд, дорогоцінних металів і коштовних мінералів, відкрито колосальні запаси кам'яного вугілля і нафти. Води, багаті рибою, антарктичним крилем, кальмарами тощо. Вражають родовища залізомарганцевих конкрецій на дні морів.

Антарктика — це поки що нічийна сировинна база планети, постійна присутність на якій згодом гарантуватиме геостратегічне лідерство, а станції вважатимуться своєрідними "заявочними" стовпцями. Недарма США не припиняють нарощувати свою присутність у цьому регіоні, вкладаючи в дослідження щорічно в середньому майже один мільярд доларів.

Росія, яка переживає схожі з нами соціально-економічні проблеми, робить усе, щоб не втратити тут своїх позицій. Російські політики, вчені, економісти, вважають: присутність Росії в Антарктиці може з надлишком компенсувати втрати Москвою навіть таких сфер впливу, як Східна Європа чи Індокитай.

Антарктиду уже освоюють вчені з Індії, Пакистану, Колумбії. Болгари, недовго вагаючись, відкрили в 1995 році свою власну станцію.

А що ж Україна? Здавалося б, підписання нами «Договору про Антарктику» в 1992 році і Розпорядження Президента України «Про участь України в вивченні Антарктики», видане цього ж року, мали б ініціювати значну активність державної влади. На жаль, Національна антарктична програма "замерзла", навіть не рушивши з місця. Була надія, що її відігріє рішення Комісії Верховної Ради з питань народної освіти і науки від 13 грудня 1993 року «Про державну політику, значимість та перспективи досліджень України в Антарктиці». Але і від цього рішення не стало ні холодно ні жарко.

Україна в Антарктиці: реалії і перспективи

На той час уже було утворено Міжвідомчий антарктичний комітет (МАК), який очолив академік НАН України В.Старостенко та Центр антарктичних досліджень (ЦАД) при НАН України, директором якого було призначено доктора наук, члена-кореспондента НАН України П.Гожика.

Наприкінці 1993 року нам було запропоновано взяти в постійне користування англійську станцію «Фарадей» на Антарктичному півострові. А антарктичні станції колишнього Союзу? Де вони? Було наше звернення до відповідних державних інстанцій Росії щодо однієї з антарктичних станцій колишнього СРСР. Отримали чемну відповідь Міністерства закордонних справ «...сложившаяся инфраструктура обеспечения деятельности Российской антарктической экспедиции (РАЭ) не позволяет исключить из состава РАЭ ни одной из пяти ныне функционирующих станций».

У той же час російська сторона висловила можливість обговорення (!) питання про передачу Україні однієї із законсервованих антарктичних станцій «Русская» або «Ленинградская». Як фахівець, що працював в Антарктиді, можу стверджувати: Росія має лише дві базові станції, які в певній мірі впливають на інфраструктуру забезпечення антарктичних експедицій. Це «Молодежная» і «Мирный». Україна ж претендувала на станції «Новолазаревская» або «Белинсгаузен», і передача нам будь-якої з них суттєвого впливу на процес роботи РАЕ не зробила б. А запропоновані Україні станції тому і законсервовані Росією,що знаходяться в дуже невигідних з точки зору їх використання місцях.

Коли говорити про це більш загально, не йдеться про суто матеріальні втрати. Тут маються на увазі втрати іншого характеру — невизнання за Україною її вагомого вкладу в дослідження Антарктиди в складі колишнього Радянського Союзу. В зв'язку з цим маємо докласти максимум зусиль, починаючи від засобів масової інформації і закінчуючи державними чинниками, щоб добитись офіційного визнання нас на світовому рівні державою, що проводила регулярні дослідження в Антарктиці з 1956 по 1991 р.р. В такому разі зрівняємось з державами — засновниками «Договору про Антарктику». В іншому — Україні для рівноправного діалогу з ними завжди бракуватиме 40 років досліджень в Антарктиці.

Великобританія запропонувала нам свою станцію «Фарадей» — безоплатно. До речі, ця станція є однією із найстаріших і прекрасно обладнаних британських станцій. Не альтруїзм, а діловий розрахунок цивілізованої держави був основним мотивом передачі.

У Великобританії там три станції: «Сігню», «Фарадей» і «Розера» («Ротера»). Це приводить до дублажу наукових даних, оскільки станції розташовані відносно близько одна від одної. Припинивши експлуатацію «Фарадея»; англійці зможуть використати частину коштів на спорудження нової станції в іншому секторі Антарктиди. В зв'язку з жорсткими екологічними вимогами закриття антарктичної станції повинно проводитись під «О»: все, до останньої смітинки, має бути вивезене з Антарктики. Тому вартість демонтажу станції становить майже стільки, скільки її спорудження. Отже, логічно знайти країну, яка б на взаємовигідних умовах продовжила експлуатацію станції. За умовами передачі ми маємо до 2006 року продовжувати виконання деяких наукових програм, які проводили англійці.

На «Фарадеї» уже побувала група наших фахівців, яка переконалась, що станція в прекрасному стані і обладнана сучасною апаратурою. Загальна балансова вартість станції біля 9 млн.фунтів стерлінгів. За своїми технічними можливостями вона перевершує російські станції.

Чому Великобританія для передачі своєї станції вибрала саме Україну? Значною мірою цьому посприяв Надзвичайний і Повноважний Посол України в Великобританії С.Комісаренко. Але основну роль зіграло те, що Україна в складі колишнього СРСР внесла великий вклад у дослідження Антарктики. Від України там побувало багато науковців.

Передачу Україні британської антарктичної станції «Фарадей» можна вважати доконаним фактом. На листопад цього року запланована відправка до берегів Антарктиди першої Української антарктичної експедиції. Загальна вартість експедиції становитиме 700—800 тисяч доларів США і триватиме вона 165—180 днів.

В експедиції візьме участь біля 35 чоловік. Будуть проведені дослідження на морському полігоні в районі моря Скоша і здійснена доставка сезонного загону та зимівників на станцію Фарадей.

Поки некомпетентні песимісти вагаються, оптимісти збираються в дорогу.

До них належу і я...

Мирон КОЛОДКО,
кандидат географічних наук, директор Західного відділення Центру антарктичних досліджень України, член міжвідомчого антарктичного комітету НАН України.

Львів.

Микола ВОЛОК, «Голос України»

ЧИ БУТИ «ЗІРЦІ» НА ЄВРОПЕЙСЬКІМ ОБРІЇ?

КІРОВОГРАДСЬКА футбольна команда «Зірка-Нібас» за час виступів у національному чемпіонаті України зробила майже неможливе. Всього за півтора року вона наче яскрава комета, з третього дивізіону (перехідна ліга) увірвалася до вищої ліги. Перспективна, честолюбна команда, з власним почерком і характером, дає підстави сподіватися, що незабаром українські уболівальники говоритимуть про кіровоградську футбольну школу.

Щоправда кажучи, «Зірка» з'явилася не на порожньому місці. Джерела кіровоградського футболу починаються десь із 1907—1910 років. Команда майстрів «Зірки» володіла Кубком України в 1953, 1978 і 1975 роках. У її лавах виросли майстри міжнародного рівня Валерій Поркуян, Володимир Веремєєв, Михайло Михайлов, Вадим Євтушенко, Микола Латиш, Андрій Канчельскіс. У свій час тут виступали такі відомі майстри, як Леонід Колтун, Олександр Хапсаліс, Микола Федоренко, Віктор Консевич та багато інших. І ось на початку 90-х «Зірка» ледве не згасла, скотившись чи не на останню сходинку третьої ліги. Колишній її «батько-годувальник» — виробниче об'єднання (а нині акціонерне товариство) «Червона зірка» само потрапило в таку фінансову скруту, що не те що на команду — на власні потреби грошей не вистачало. Міська й обласна влада теж не дуже піклувалися про долю кіровоградського футболу.

На знімку: один з кращих футболістів «Зірки» Мартинов, який вже виступав за збірну України.

Друге народження «Зірки» відбулося тоді, коли новообраний міськвиконком в особі його нинішнього голови Василя Мухіна ледь умовив підприємця, генерального директора НВО «Нібас» Василя Ковальського стати разом з ним співвласником умираючої команди. Та все ж умовив. А підприємці, як відомо, люди такі, що коли беруться за якусь справу, то обов'язково з прицілом на успіх. На поразку й невдачу вони грошей, зусиль і часу тратити не будуть.

Ставши президентом новоствореного футбольного клубу «Зірка-Нібас», Василь Степанович насамперед розробив програму відродження футболу в Кіровограді й виходу футбольної команди «Зірка-Нібас» до вищої ліги, активно взявся за створення матеріальної бази. Знайшов однодумців і помічників в особі керівників міськвиконкому та нового головного тренера команди Олександра Іщенка і заявив: через півроку команда гратиме в першій лізі, а через два — у вищій. «Бачите, як просто, — сміялися тоді кіровоградські уболівальники. — Виділив гроші,склав програму — і ми вже у вищій лізі. Раз-два — і в дамках».

Проте недарма кажуть: сміється той, хто сміється останнім. Сьогодні настав час усміхнутися Ковальському. Його програма здійснилася. Та ще й на рік раніше наміченого строку. Однак сам Василь Степанович не дуже радіє.

— Існує загроза, що навіть завоювавши право виступати у вищій лізі, команда не зможе грати в Кіровограді, тим паче приймати гостей із-за кордону, — сказав керівник прес-центру акціонерного товариства «Футбольний клуб «Зірка-Нібас» Микола Ковальов. — Бо в неї нема пристойного стадіону, а існуючий потребує капітальної реконструкції. Самому футбольному клубові її не потягнути, а міська й обласна власті, незважаючи на неодноразові наради, допомогти не поспішають. Досить президентові Федерації футболу України Віктору Банникову накласти резолюцію — і кіровоградці не побачать на своїм полі улюбленої команди. А в тому, що вони її люблять, немає сумніву. За підрахунками, на кіровоградському стадіоні побувало на матчах глядачів більш, ніж на будь-якому іншому стадіоні команд усіх ліг. Кожної гри в середньому 12—15 тисяч.

За його словами, Ковальський усе робить, аби врятувати становище. Побував у Ялті, де йому дуже сподобався проект реконструкції, і за великі гроші вже його придбав. Оновлений стадіон, після втілення проекту, повинен мати дренажну систему і підігрів, яких нині немає. Глядацькі трибуни, нині напівзруйновані і розраховані на 15 тисяч глядачів, вміщуватимуть 25 тисяч і складатимуться з трьох поверхів. На останньому буде ще й критий манеж.

Василь Ковальський побував у Нідерландах, де детально знайомився з матеріальною базою і системою підготовки футболістів знаменитого в Європі клубу, нинішнього володаря Кубка кубків «Аякса». І вирішив застосувати все краще у Кіровограді. Щоб були поруч і автостоянки, і кіоски з клубною атрибутикою, кафе-салон, де б харчувалася футбольна команда, а уболівальники могли дивитися відеозаписи виступів їхньої та європейських команд. Всього задуманого не перерахувати. Повинна бути база для реабілітації, команда-дублер «Нібас-2», ще одне поле, а нинішній непоказний стадіон має перетворитися на оазу культури у центрі міста, відповідаючи усім європейським стандартам.

— Усе це можливо лише за однієї умови, — каже Ковальов, — коли знайдуться патріотично настроєні підприємці, які вкладуть кошти у реконструкцію. Не задарма, а в акції футбольного клубу. А обласна влада повернеться лицем до футболу. Від держави теж нічого неможливого не просимо. Нехай лише зменшить податки на комерційну діяльність тих структур, які опікуються долею вітчизняного футболу. В іншому випадку він просто загине.

Говорячи про це, він, очевидно, мав на увазі і свою команду, а також усе пов'язане з її успіхами. Вихід у вищу лігу, приціл на європейські чемпіонати, доля дитячо-юнацької спортивної школи «Зірка-Нібас», де займаються спортом 200 дітей, а її вихованці на недавніх змаганнях у Москві посіли третє місце. Все залежить від нас, уболівальників і меценатів, від владних структур, від нашого спільного прагнення бачити «Зірку-Нібас» серед грандів не лише вітчизняного, а й європейського футболу.

Кіровоград.

Фото Сергея КОВАЛЬЧУКА.

«ЦЕ БЛЮЗНІРСТВО СТОСОВНО ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ»

СПРАВЖНІМ блюзнірством стосовно чорнобильської трагедії назвали організований кількома російськими організаціями благодійний веломарафон «Чорнобиль-2000» двоє його учасників з України — Анатолій Пристяженко та Віктор Фурсенко.

Професійні тренери з велоспорту, які виховали чимало талановитих спортсменів, охоче прийняли запрошення взяти участь в цій акції, що, як сказано в її Положенні, мала вельми шляхетні завдання — сприяти залученню позабюджетних коштів для надання допомоги потерпілим, а також малозабезпеченим верствам населення. Але те, з чим зіткнулися учасники веломарафону, виявилося надто далеким від задекларованих цілей.

«За умовами пробігу його учасники мали бути забезпечені велосипедами, формою і харчуванням, а також групою супроводу і медичним обслуговуванням, — розповідає заслужений тренер України Анатолій Пристяженко. — Мені якось ніяково й говорити про такі елементарні речі, але ж жодну з цих умов не було виконано. Наші поневіряння розпочалися ще в Москві, де ми брали старт. Прибувши туди, 11 із запланованих 20 учасників веломарафону з'ясували, що їхати не лише нема в чому, а нема й на чому — немає ані велосипедів, ані форми. Та якщо машини в терміновому порядку купили, то видане бавовняне «вбрання» просто шокувало. Важко сказати, якою уявляли собі нашу зовнішність на фініші в Чехії (після сімох тисяч кілометрів!) вісімнадцять — якщо вірити тому самому Положенню — організаторів «миротворчої акції», серед яких НОК Росії, Комісія РФ у справах ЮНЕСКО, МВС РФ та інші. Відразу скажу, що через три дні ця «форма» перетворилася на ганчір'я, а ті наївні, хто нічого із собою не взяли, зазнавали просто-таки пекельних страждань. Проте поступово, в дорозі, стали з'ясовуватися і дивніші речі. На нас ніде не чекали... Організатори, й тут уже час назвати головну постать — президента веломарафону Сергія Уйманова, не потурбувалися про рекламу, і уявіть собі стан представників місцевої влади і спортивних керівників якого-небудь міста, коли до них раптом з'являється група в повному розумінні обірваних, голодних людей (а нас і не годували!), які стверджують, що вони — учасники міжнародного благодійного веломарафону, який прямує Росією, Україною, Білоруссю до інших країн Східної Європи! До речі, нас усі запитували: в чому ж полягає ваша благодійність? Проте адміністратор марафону нічого розбірливого не могла відповісти. Як і на запитання, чому немає медичного обслуговування і групи супроводження: з нами їхав лише невеликий «Уазик», водій якого просто прямував у власних справах до Воронежа і після умовлянь погодився нас супроводжувати. У цій машині був інвентар і... адміністратор з 14-річним сином, який виходив звідти за п'ять кілометрів від міста, щоб отримати харчування або добові, якщо це вдавалося зробити, як учасник пробігу...

Лиха прикупивши, ми дісталися-таки Джанкоя, і пробіг завершився. Проте в Москві вирішили, що його треба продовжувати, тому я забрав велосипед і ми поїхали з Віктором Фурсенком, щоб підготуватися, а потім приєднатися. Але, зателефонувавши днями Уйманову, ми почули: «Ми вас більше не потребуємо». Він став вимагати повернути машину, погрожуючи судом, проте, вочевидь, не врахував, що і йому доведеться заплатити — за моральні і фізичні муки учасників пробігу, за порушення не лише Положення цієї акції, а й елементарних норм порядності. Як зрозуміти, приміром, такий «штрих»: добові, які, певне, від жалю нам інколи видавали в тому чи тому місті, перекочовували до кишені адміністратора. А «вартість» цих витрат значно перевищує вартість велосипеда.

Залишається додати, що, позбувшись «бунтівників», пан Уйманов повний сил продовжувати пробіг Білоруссю, Польщею і Чехією — от тільки німці дещо порушили його плани, відмовившись приймати велосипедистів. Мало того, в Положенні про його проведення записано таке: «... протягом 12—15 років веломарафон пройде всіма континентами і через усі країни». Розмах наших сусідів, звичайно, справляє враження, та якщо «пробіг континентами» буде організовано так само, як Росією і Україною, то, може, хоча б вилучити з його назви слово «Чорнобиль»? Скільки ж можна так відверто експлуатувати те, що завдало людям стільки горя?

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 358222.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311130.